

NOVO MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 3, september 2022

- **Skok v novo šolsko leto**
- **Uspešen začetek mednarodne mature**
- **5. Novomeški 1/2 maraton je pred vrati**

0 naslovnici
Učenci Osnovne šole Grm varno prečkajo cesto na 3D zebri, ki zagotavlja večjo varnost.

KAZALO

3	Uvodnik	20	Številni projekti za skladen razvoj celotne občine
4	Županova kolumna	24	Mladinski center Oton ali poletje = poletje?
5	Intervju: Miha Kapš, zlati maturant Gimnazije Novo mesto	26	Novo mesto – otrokom prijazno mesto
6	Intervju: Polonca Centa, koordinatorka mednarodne mature na Gimnaziji Novo mesto	27	V šolskih klopih tudi otroci iz Ukrajine
8	Leteti na krilih prijateljstva in razumevanja	28	Gremo v šolo
9	Izzivov, a doživljajev polno leto	30	5. Novomeški 1/2 maraton že trka na vrata
10	Društvo novomeških študentov: 30 let na svet'	31	Nove pridobitve pri Konjenskem športnem centru Češča vas
11	Številne investicije na področju šolstva	32	Vladimir Lamut – Prelomi
12	Sokolski most	33	Znanje domačih društev v šole
13	Novo mesto tudi letos aktivno vstopilo v Evropski teden mobilnosti	34	Spodbujanje ustvarjalnosti med mladimi – pomembno poslanstvo SDDBK
14	Kronika občinskega sveta	35	Križanka
18	Novomeški kolaž		

Novo mesto

Glasiło Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Peter Žunič Fabjančič, Monika Gabrič Simon, Saša Sršen, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič in Mirjana Martinović

NASLOVNICA

Mediaspeed

JEZIKOVNI PREGLED

Katja Jovič in Valentina Madjar Sitar

PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Župan Mestne občine Novo mesto

SEPTEMBER 2022

ISSN C508-4547

> Jure Marolt

BITI OTROK JE SREČA

Dokler nimaš svojih, na otroke gledaš povsem drugače. Kar je tudi povsem razumljivo. Lahko se ti zdijo noro simpatični, a vseeno v tebi ne vzbujajo istih čustev. Ko imaš svoje otroke, se plošča povsem obrne. Za njih bi naredil vse, čisto vse. Po navadi so prva misel, ko se zjutraj zbudiš in zadnja zvečer, preden zaspiš. Najprej si najpomembnejši v življenju ti, potem pa naglo nazaduješ na tej pomembnosti lestvici. Najprej otroci, nato vse drugo.

Z leti tudi gledaš na njih z večjo naklonjenostjo in razumevanjem. Njihove uspehe iskreno pozdraviš, njihovih napak ne obsojaš prehitro. Tudi mi smo v naši mladosti naredili veliko napak. To je del odrasčanja. Pomembno je, da se na njih učimo, da ne gredo v nič. Življenje je resnično ena neskončna šola in nikoli nismo prestari, da bi se naučili česa novega.

Nekateri gledajo na svoja mladostniška leta z neprikrito nostalgijo. Na vsakem koraku jih povečujejo in olepšujejo. V tem ne vidim pravega smisla. Tista leta so bila le poligon do odraslosti. In ko se počutiš dovolj zrelega in odgovornega, ko potreba po otroku samodejno vzklije v tebi, takrat je tisti pravi čas, da se preizkusiš tudi v nepredvidljivi vlogi starša. Kdor se zavestno odloči za drugo pot, ima ravno tako prav.

Z veseljem pozdravljam dejstvo, da je ta številka glasila posvečena prav mladim. Tistim, ki bodo prvič prestopili prag vrtca. Nekateri začenjajo svoje šolsko življenje, drugi dijaško, tretji morda zapuščajo svoj rojstni kraj in se bodo preizkusili v vlogi študenta. Prav vsako obdobje življenja ima svoj čar. Zato vedno opazujem mlade z odkrito naklonjenostjo. Čudoviti časi, ko je še vse pred tabo. Nekaterim izmed nas pa ravno naši otroci pomenijo vse, zato se ne ozirajo predaleč v prihodnost.

Šola življenja je posebna preizkušnja. Zna biti hudičevo kruta, a tudi

neverjetno lepa. Lahko odkrije tegobe, na katere še nisi pripravljen, lahko te spozna z ljubeznijo, ki bo soustvarjala tvojo prihodnost. Dejstvo je, da je povsem nepredvidljiva in da ji nihče ne uide. Vsak se bo spopadel z njo. Vsak na svoj način.

Ta vrtnec čustev, ki je v nas in ga hranijo ter poganjajo naši otroci, je zgodba zase. Ne verjamem v to, da bežimo pred njim v neko varno zavetje, ampak da ga sprejmemo v celoti, ga ponotranjimo in poskušamo razumeti vse, kar žene naš podmladek. Tako drugačen, tako čist in iskren, zmožen čisto vsega, česar se domisli.

Korenine in krila, trdijo pametnejši od mene. Otroku pomagaš, da mu v varnem in ljubečem okolju »zrastejo« korenine, da začuti varnost in občutek pripadnosti. Ko pa nas preraste, mu moramo omogočiti, da odleti tja, kjer mu je usojeno biti. Da ga njegova krila ponesejo tja, kjer je njegovo mesto.

V želji, da poudarimo dejstvo, da so otroci darilo življenja in ne breme, da poosebljajo ljubezen in ne brezsrčnost, da predstavljajo luč, ki odganja temo, da so čudovita prihodnost in ne negotovi obeti, da so vizija in ne strah, da so utelešena sreča in ne nečimrnost, je tudi nastala ta številka. Kot opomin, kako srečni smo, da mladi soustvarjajo naš vsakdan.

Biti odrasel je privilegij. Biti otrok je sreča.

MLADOST IN DOBRA KONDICIJA NOVEGA MESTA

Mag. Gregor Macedoni, župan

Pred kratkim je bila objavljena primerjava mestnih občin v nekaj pomembnih kazalnikih. Kar v treh je bila Mestna občina Novo mesto najboljša. Smo namreč mestna občina z največjo povprečno plačo, smo daleč najmanj zadolžena mestna občina na prebivalca, in kar se mi zdi od vseh najpomembnejše, smo med najmlajšimi (povprečna starost) slovenskimi mestnimi občinami.

Že velikokrat sem ponovil našo vizijo, da si želimo biti lokalna skupnost, kjer je prijetno tako delati, kot tudi bivati. In ker smo v uresničevanju naše vizije uspešni, se število naših občanov v zadnjih letih povečuje. Skupaj ohranjamo mladost, ne samo mladost kot statistično kategorijo, ampak mladost v kvalitetno prenovljenih in s strani dobrih vzgojiteljic vodenih vrtcih; mladost v polnih osnovnih šolah, ki se z rezultati na tekmovanjih znanj in v športu vedno znova odrezujejo nadpovprečno; mladost v srednješolskih klopeh; mladost na višjih ter visokih šolah ter fakultetah. Mladost v neskončnem številu športnih kolektivov; mladost v vedno novi in inovativni kulturni ustvarjalnosti; mladost v medgeneracijskem sodelovanju s starejšimi.

Ob prvem šolskem dnevu sem ponovno poudaril, da so polni vrtci in šole nekaj, na kar smo lahko ponosni ter so prijeten izziv za gradnjo novih igralnic in učilnic. Tako smo v zadnjih letih izvedli več novogradenj, predvsem pa celovito ali delno prenovili vse vrtčevske ter osnovnošolske zgradbe.

Vložek v mlade je tudi dejstvo, da smo ena redkih občin, ki subvencionira 8 % plačila vrtca za vse starše iz novomeške občine. Poleg tega vsem tistim, ki imajo posojilo za reševanje stanovanjskega vprašanja, subvencioniramo še plačila vrtca z zmanjšanjem za en plačilni razred. Pred leti pa smo za nameček s posebnim ukrepom oz. sofinanciranjem podprli še mlade starše, ki z lastno investicijo rešujejo stanovanjski izziv. To so konkretni in delujoči ukrepi, ki so temelj, da se mladi v srednjih letih v naši občini dobro počutijo.

Vse bolj uspešni so tudi razni programi, ki v naše mesto privabljajo mlade s posebnimi znanji. Gre tako za podjetniško miselnost kot za vlaganje v znanstvene in raziskovalne kompetence. Kot dinamična lokalna skupnost znamo stopiti skupaj in ni naključje, da nas je letos poleti razveselila novica, da je Evropska komisija potrdila prijavo Novega mesta za eno

od evropskih digitalnih središč oz. stičišč. Novo mesto si je poleg Maribora edino zaslužilo ta naziv, medtem ko je bila ljubljanska prijava neuspešna. Novi javni raziskovalni zavod, ki je začel z delom spomladi, nudi zaposlitev že dvajsetim (pretežno mladim) raziskovalcem. Uspešna novomeška podjetja, in ne samo tista največja, nudijo lepo paleto zaposlitvenih možnosti. Tako privabljamo mlade, da si ustvarijo svoj dom v mestu, ki nudi veliko kvalitetnega javnega prostora za gibanje in rekreacijo. Take načrte podpirajo tudi novi stanovanjski projekti, ki so po veliko letih zatišja na gradbenem stanovanjskem področju začeli odgovarjati na presežno povpraševanje glede na stanovanjsko ponudbo.

Pred kratkim sem se tudi sam vračal z mislimi nekaj desetletij nazaj. V leta, ko sem se nedvoumno prišteval med mlade. Društvo novomeških študentov (DNS) letos praznuje 30 let obstoja oz. delovanja. Kot eden od ustanoviteljev in prvi predsednik društva sem ponosen na tega svojega »najstarejšega otroka«. Ponosen, ker smo postavili temelje, za katere smo verjeli, da so dobri ter da bodo zdržali tudi nadaljnje korake in nadgradnje. Po neverjetni razvojni zgodbi prvega desetletja smo se znali umakniti, čeprav na vrhuncu. Kljub vzponom in padcem je sedanja ekipa s prvo predsednico društva dokazala, da zna in zmore pripraviti izjemno paleto odmevnih dogodkov: obuditev študentske Cvičkarije (v sklopu Festivala Cvička), rekorden Grem domov v Novo mesto, odličen žur za 30 let in še veliko drugega.

Lahko smo ponosni na naše mlade in na mladost našega mesta.

> Jure Marolt

MIHA KAPŠ, ZLATI MATURANT GIMNAZIJE NOVO MESTO

»MATURA NE PREVERJA LE ZNANJA, TESTIRA TUDI ZRELOST DIJAKOV.«

Miha Kapš je zelo uspešno sklenil svojo štiriletno avanturo na novomeški gimnaziji. S 33 točkami od možnih 34 točk pa ni le zlati maturant, ampak tudi najuspešnejši dijak v Mestni občini Novo mesto na zadnji maturi. Ob tem nam je zaupal nekaj misli o šolanju na gimnaziji, zrelostnem izpitu, ki se mu reče matura, in prihodnjih izobraževalnih izzivih.

Ko potegneš črto pod šolanjem na novomeški gimnaziji, kaj ti bo najbolj ostalo v spominu?

V štirih letih šolanja se je nabralo kar nekaj nepozabnih spominov. Zagotovo si bom zapomnil prijetno gimnazijsko vzdušje, ki so ga pričarali sošolci in profesorji. Pogrešal bom učilnice, atrij in knjižnico, kjer se je odvijalo veliko poučnih kot tudi zabavnih ur. Prav tako mi bodo v spominu ostale ekskurzije, projektni dnevi in druge neklasične oblike pouka, iz drugega in tretjega letnika pa šolanje na daljavo.

Kako si zadovoljen z znanjem, ki si ga pridobil? Kako ga nameravaš prenesti na študentski nivo?

Kar se tiče nivoja znanja, stopam v študentsko življenje brez skrbi, saj sem prepričan, da sem na gimnaziji pridobil širok spekter visokokakovostnega znanja, ki mi bo zagotovo dobra osnova za fakulteto. Zahvala za to gre predvsem profesorjem, ki so poskrbeli za dobre temelje znanja, na podlagi katerih bom gradil svojo nadaljnjo izobrazbo.

Si najuspešnejši maturant lanskega leta v novomeški občini – kaj ti to pomeni, kako si pristopil k maturi?

Glavna želja maturanta je, da doseže zadostno število točk za vpis na želeno fakulteto in tudi sam sem k maturi pristopil s tem ciljem. Z rezultati in točkami se nisem pretirano obremenjeval, ker sem vedel, da uspeh na maturi še ne pomeni nujno dobre popotnice za na fakulteto; mislim, da matura ne preverja le znanja, testira tudi zrelost dijakov. Po izpiti sem imel sicer dober občutek, takšnega rezultata pa vseeno nisem pričakoval in mislim, da je pri maturi potrebno tudi malo sreče.

Imaš kakšen nasvet za bodoče maturante? Kako se naj lotijo tega zrelostnega izpita?

Za matura je potrebno dobro razpolaganje s časom. Pomembno je, da vsak dijak zase sproti vidi, koliko časa in energije bo treba vložiti v posamezni predmet – tukaj ne gre le za učenje pred izpiti; veliko snovi se ponovi tudi v šoli in sproti z učenjem za kontrolke. Tako pomembna življenjska prelomnica zna biti stresna, zato bi maturantom svetoval tudi, da si ob vseh šolskih obveznostih vzamejo tudi čas zase. Še en praktičen nasvet pa je, naj čim prej najdejo shranjene zapiske, ki so se jim nabrali med šolanjem, več zbranega in urejenega gradiva pa bodo našli pri bivših maturantih, v raznih priročnikih ali na spletu.

Kaj ti je bilo pri šolanju na gimnaziji največji izziv, kaj v največje veselje?

Največji izziv je bila verjetno prav matura, saj je bilo potrebno pokazati znanje vseh

štirih let, poleg tega pa se je bilo tudi težko prebiti skozi ure in predmete, ki me morda niso najbolj zanimali, še posebej če so bili ti v zgodnjih jutranjih urah. Na gimnaziji sem najbolj užival v naravoslovju, zato so mi bili v največje veselje prav miselni orehi pri matematiki, fiziki, biologiji in kemiji, rad pa sem imel tudi laboratorijske vaje pri teh predmetih.

Zakaj bi priporočil šolanje na novomeški gimnaziji bodočim dijakom, tistim, ki so morda danes še neodločeni?

Gimnazija Novo mesto odlično pripravi dijake za študij, zato bi jo priporočil tistim, ki že vedo, kaj želijo postati, prav tako pa sem prepričan, da v vsakem dijaku, ki še ne ve, kaj ga zanima, vžge iskrico zanimanja. Gimnazijo bi torej priporočil vsem, ki imajo radi znanje in se ne ustrašijo težjih izzivov.

Peter Žunič Fabjančič

POLONCA CENTA, KOORDINATORKA MEDNARODNE MATURE NA GIMNAZIJI NOVO MESTO

»TO JE ZA NAŠO ŠOLO RESNIČNO VELIK DOSEŽEK!«

Kot izobraževalna in kulturna ustanova je imela novomeška gimnazija od svoje ustanovitve leta 1746 dalje izjemno pomembno vlogo v kulturnem, znanstvenem, gospodarskem in političnem življenju. Kot taka se lahko tudi prva v regiji pohvali s programom mednarodne mature, ki so ga začeli izvajati lani. Več o tem nam bo zaupala koordinatorka mednarodne mature, profesorica Polonca Centa.

Začniva na začetku – kaj je mednarodna matura, komu je namenjena?

Program mednarodne mature ali IB Diploma Programme je mednarodno priznan zaključek srednješolskega splošnega izobraževanja, ki poteka pod okriljem IBO-International Baccalaureate Organization, ugledne izobraževalne organizacije s sedežem v Ženevi. Začetki izvajanja programa mednarodne mature segajo v 60. leta, ko se je pokazala potreba po mednarodno primerljivem izobraževalnem sistemu, ki bi otrokom omogočal šolsko mobilnost. V dobrih petih desetletjih je program mednarodne mature postal mednarodno priznan izobraževalni standard, ki je cenjen pri najuglednejših univerzah in delodajalcih po vsem svetu.

Program je namenjen odprtim, vedoželjnim, pa tudi pogumnim, ambicioznim dijakom, ki si želijo v domačem okolju izkusiti mednarodno izobraževalno izkušnjo in pridobiti mednarodno primerljivo izobrazbo, ne da bi zato morali zapustiti domače okolje. Dijaki morajo obvladati tudi angleški jezik, saj je to – razen pri materinščini, ki je obvezni predmet – delovni jezik mednarodne mature.

Kaj pomeni novomeški gimnaziji, da kot prva v regiji omogoča dijakom, da se odločijo za mednarodno matura?

Pridobitev akreditacije za izvajanje programa mednarodne mature spomladi 2021 je bila za Gimnazijo Novo mesto izjemen dosežek. S tem smo kronali nekajletna prizadevanja, da smo zadostili strogim mednarodnim kriterijem, vsi naši učitelji pa so opravili izobraževanje in pridobili mednarodne certifikate IBO. Postali smo četrta slovenska gimnazija, ki se je priključila ugledni mednarodni družini šol. Po 275 letih obstoja smo se na novomeški gimnaziji podali v mednarodno izobraževalno arenno, saj želimo dijakom z Dolenjske, iz Posavja in Bele krajine omogočiti izobraževanje v skladu z najvišjimi mednarodnimi standardi. Ja, to je za našo šolo resnično velik dosežek!

Zakaj bi se dijak odločil za mednarodno matura, kaj odnese od nje? Kaj je najbolj zanimivega na tem projektu?

Program je za dijake posebej privlačen, ker pri mednarodni maturi delo dostikrat poteka v manjših skupinah, na drugačen način in ker pridobivajo sodobna, aktualna znanja. Najnovejša znanstvena od-

kritja so v nekaj tednih že v naših šolskih klopeh, vsakdanje dogajanje pa sproti sooblikuje učne vsebine pri angleščini ali geografiji. Delo pri pouku je v precejšnji meri že podobno samostojnemu fakultetnemu načinu dela, le da poteka v znanih srednješolskih okvirjih. Več poudarka je na raziskovanju, predstavitev, kritičnem mišljenju, skupinskem delu, argumentaciji. Zaradi pouka v angleškem jeziku dijaki osvojijo veliko strokovne terminologije, ki jim olajša študij na fakultetah bodisi v tujini ali v Sloveniji. Ravno zaradi drugačnega načina dela dijaki končajo program opremljeni s številnimi veščinami, ki jim pozneje pridejo prav med študijem, v profesionalnem in zasebnem življenju.

Kdo vse se lahko vpiše v program mednarodne mature in koliko časa traja šolanje?

Dijaki se v program mednarodne mature vpišejo po končanem 2. letniku katerega koli gimnazijskega programa. Program ni namenjen le odličnjakom, za vpis v program zadošča tudi prav dober uspeh, morajo pa dijaki imeti slovenščino, matematiko in seveda angleščino zaključeno vsaj prav dobro, da lahko sledijo programu. Zelo pomembne vrline naših dijakov so radovednost, zagnanost in vztrajnost. Za uspešno opravljeno šolanje je velika želja lahko pomembnejša kot zaključena petica. Pri vpisu v program se upoštevajo tudi ostale aktivnosti dijaka – šport, glasbena šola, rezultati na tekmovanjih v znanju, saj program mednarodne mature stremi k razvoju čimbolj razgledanih in vsestranskih osebnosti.

Ali so kateri predmeti še posebej v osredju?

Poučevanje v programu mednarodne mature zaznamuje izbirnost, zato je

predmetnik bolj pisan na kožo dijakom. Predmeti pokrivajo šest tematskih področij, kot so materinščina, tuji jezik, družboslovje, naravoslovje, matematika in umetnost. Dijak si na začetku 3. letnika izbere šest predmetov, ki se jih uči obe leti in na koncu iz njih opravlja matura. Čeprav je nabor predmetov ožji kot pri slovenski maturi, je znanje na izbranih področjih sodobno in zelo poglobljeno. Jedro programa, ki ga opravijo vsi dijaki, pa predstavljajo dejavnosti CAS (Creativity – Activity – Service), predmet TOK (Theory of Knowledge) ali teorija vedenja in raziskovalna naloga iz poljubne tematike.

Kakšne so vaše izkušnje po prvem letu vsebin, ste zadovoljni z zanimanjem mladih?

Izkušnje po prvem letu izvajanja programa so dobre, predvsem smo vsi – dijaki

in učitelji – ozavestili, kako hitro znanje zastara, saj znanost napreduje iz dneva v dan. Dijaki prve generacije, ki so uspešno zaključili 3. letnik, so pokazali veliko mero prilagodljivosti na drugačen način dela, obilo vztrajnosti in iznajdljivosti. Učitelji ocenjujemo, da so dijaki razvili dobršno mero kritičnega mišljenja, pridobili veliko znanja in razširili svoja obzorja. Prav tako so razvijali veščine raziskovalnega in timskega dela, javnega nastopanja in upravljanja s časom.

Za vse dijake v programu mednarodne mature smo na začetku leta organizirali spoznavne dneve, da so se dijaki med seboj spoznali, se začutili in si bili pozneje med letom v pomoč. Dijaki so spoznali, da v življenju velja biti pogumen in vztrajen, da osredotočenost in ambicioznost pomagata pri premagovanju izzivov in doseganju zastavljenih ciljev.

Kako bi se lahko projekt razvijal naprej, kakšna je vaša vizija?

Vsi skupaj si želimo, da bi se v tem šolskem letu lahko srečali z dijaki in učitelji iz programa mednarodne mature z bežigradske, druge mariborske in kranjske gimnazije. Prav tako si želimo okrepiti mednarodno sodelovanje in izvesti kakšno izmenjavo, za kar nas je v preteklem letu oropala korona. V prihodnje se bomo povezali tudi z institucijami v Sloveniji in po svetu, ki omogočajo štipendiranje za študij v tujini za najboljše maturante. Seveda pa načrtujemo, da vsi naši dijaki čim bolje opravijo maturitetne izpite in se s popotnico, ki so jo dobili na novomeški gimnaziji, vpišejo na izbrane študijske smeri.

arhiv Gimnazije Novo mesto

LETETI NA KRILIH PRIJATELJSTVA IN RAZUMEVANJA

Vrtec, prostor, kjer ti prijatelji in odrasli ponudijo krila, da poletiš v svet ... Hitro, prehitro mine čas otroštva vsakega otroka in verjetno se vsi starši spomnimo dneva, ko smo skupaj z otrokom prvič prestopili prag vrtca.

Že leta nam starši v vrtec predajajo in zaupajo svoje otroke, ki jim skušamo olajšati pot in jim dati možnost poleteti v svet izven družine. Tukaj otroci delajo prve pogumne korake, ponavljajo besede, ki jih razumejo samo oni, si ogledajo prvo slikanico, prisluhnejo pravljici, naredijo čisto pravo hišo iz kock, narišejo unikatno risbo, se smeji, pojejo in plešejo ter spoznavajo svoje vrstnike. Ko pa postanejo starejši, se pomerijo v teku, različnih gibalnih spretnostih,

raziskujejo gozd in vse, kar je povezano z naravo in življenjem v njej, ustvarjajo izdelke, zgodbe, jih ubesedi, se zabavajo, razvijajo socialne spretnosti, pa tudi potočijo drobno solzico, ko jim nekdo vzame najljubšo igračko.

Vse to otroci doživljajo drug ob drugem in spletejo se vezi, iz katerih nastane prijateljstvo. Nevidne niti so tako močne, da otrokom pomagajo tudi takrat, ko bi jutro najraje prespali v objemu očka in

mamice, ko so slabe volje in utrujeni, pa vendar pridejo v vrtec, kjer jih čaka topel sprejem vzgojiteljice in nasmeh njihovega prijatelja.

Vsak dan znova se v vrtcu zgodi nekaj novega, skupaj se učimo ter ustvarjamo na vseh področjih našega zelo pestrega in zanimivega dela. Doživljamo veliko prijetnih trenutkov, otroci pa pridobivajo različna znanja in izkušnje. Odkrivamo skrivne talente, interese ter jih skušamo

razvijati, da bi jih otroci lahko uporabili, ko bodo »zakorakali v čevlji«
odraslega človeka.

Vse to pa bi otroci zagotovo težko dosegli drug brez drugega in zato je najlepše, ko ti v vrtcu mali prijatelji in vzgojitelji ponudijo krila, na katerih lahko poletiš svojim sanjam naproti.

Hvaležni in ponosni smo na vse in vsakogar, ki je na kakršen koli način prispeval svojo nit, ki je spletla spomine druženja in prijateljstva.

arhiv Vrtca Ciciban

NAJLEPŠE JE SKOZI OTROŠTVO LETETI NA KRILIH PRIJATELJSTVA IN RAZUMEVANJA.

IZZIVOV, A DOŽIVLJAJEV POLNO LETO

Šolsko leto 2021/22 oz. lansko šolsko leto je bilo polno izzivov, a hkrati pestro in polno doživljajev. O vsem omenjenim smo pisali tudi v glasilu OŠ Drska Iskrice, iz katerega za vas povzemamo najzanimivejše prispevke.

ŠOLA V NARAVI

Za pet dni smo se odpravili v Cerkljo na Gorenjskem, v šolo v naravi. Imeli smo se super. Vsak dan smo se kopali v bazenu, kjer smo izpopolnjevali svoje znanje v plavanju. Poleg plavanja smo hodili tudi na sprehode, igrali družabne igre in raziskovali bližnji gozd.

UČENKA 3. R.: TIJANA NAKIČ

Šola v naravi v 7. razredu je bila zabavna, ker smo se veliko pogovarjali, naučili, hodili in izvajali druge športne aktivnosti. Najbolj zanimiv dogodek je težko izbrati, saj so bili vsi zelo zabavni. Kurili smo ogenj, plezali po plezalni steni, streljali z lokom, igrali košarko in nogomet. Vsi smo vsak dan nestrpnost čakali obroke, saj so v ČŠOD-ju kuharice zares slastno kuhale. Po obrokih smo imeli prosti čas, da smo si lahko odpočili od vseh aktivnosti.

Po večerji smo vedno imeli še kakšno aktivnost. Najbolj zabaven je bil četrtkov večer, ko smo imeli zabavo in dobili polne pladnje sladkarij. Razdeljeni smo bili v tri skupine. Znotraj vsake smo se razdelili še v manjše skupine, da smo lahko tekmovali v različnih aktivnostih. Z Artemom, Alenom in Andrejem smo bili v orientacijskih tekih najhitrejši. Pri prvem smo bili le dve minuti od rekorda v vsej zgodovini ČŠOD-ja Gorenje.

Bivanje v domu Gorenje je bilo zabavno. Veliko smo se naučili in spoznali nove stvari.

UČENEC 8. R.: LOVRO HERGA

IN KAJ NAS ČAKA V ŠOLSLEM LETU 2022/23?

Pred nami je praznično leto, saj bomo 19. oktobra 2022 na slavnostni prireditvi obeležili 20-letnico šole. Ob tej priložnosti bomo izdali zbornik in Rastočo knjigo, v kateri bodo predstavljeni prispevki učencev in učiteljev na črko Z. Naša šola pa že sije v novi »preoblečeni«
podobi. Več o tem in še marsičem pa v naslednji številki našega glasila Iskrice.

Za učence smo izpeljali pet šol v naravi, tudi tisti izpadli izpred enega leta, učencem pa ponudili številne dejavnosti, med katerimi izpostavljamo septembrski dvodnevni tabor za nadarjene učence. Naši gledališčniki so na državnem tekmovanju prejeli zlato plaketo za predstavo Modro po Prešernu, v okviru športnih tekmovanj pa so gimnastičarji presenetili s prvim, atletinje pa s tretjim mestom na državnem prvenstvu. Veseli nas, da se je zdravstveno zaskrbljujoče šolsko leto lahko zaključilo kar s tremi odmevnimi prireditvami v mesecu juniju – Nagradimo uspeh, Valetu in Pozdravom poletju, na katerih so se širši javnosti, staršem in krajanom KS Drska pod vodstvom učiteljev mentorjev predstavile učenke in učenci OŠ Drska.

TABOR NADARJENIH Z BRANETOM T. ČERVEKOM

Všeč nam je bilo kuhanje čaja iz naravnih zelišč, pletenje vrvi iz različnih materialov, peka tvista in dušenje rib, kar smo z veseljem pojedli. Uživali smo v krajših pohodih. Naučili smo se narediti improviziran plezalni pas, najbolj pa nam je bilo všeč večerno druženje ob tabornem ognju, ki smo ga naredili sami. Prvi dan smo prišli na jaso in uredili taborni prostor. Nato smo odšli na sprehod, kjer nam je gospod Brane povedal uporabne stvari za preživetje v naravi. Zvečer smo zakurili in začeli peči hrano. Ostali smo budni pozno v noč, in ko smo se naslednji dan zbudili, smo podrli naš »China Town«
in se odpravili na krožno pot nazaj proti avtobusu. Čeprav smo bili lačni in žejni, smo bili dobre volje in imeli toliko energije, da smo prepevali celo pot. Naučili smo se, da ti v življenju ni vedno vse dano, za osnovne dobrine se moraš potruditi. Izkušnja bi z veseljem ponovili, predvsem pa podaljšali čas bivanja v naravi.

UČENCI 8. R.: PINO JUVAN VENE, PATRIK ŠKOFIC, BRINA LUZAR, PETRA AVBAR UHAN

arhiv OŠ Drska

30 LET NA SVET'

Društvo novomeških študentov v tem letu praznuje svojih prvih 30 let. V tem času smo postali nezgrešljiv igralec v novomeški družbeni sredini in širše. Za nami so številni uspešni projekti, pred nami vedno novi izzivi.

JUBILEJ DRUŠTVA NOVOMEŠKIH ŠTUDENTOV

Prolog moje zgodbe z Društvom novomeških študentov sega toliko let nazaj, da jih ne morem več prešteti na prste ene roke. Prvi letnik končan, vsi izpiti pod streho, zaslužene počitnice se uradno lahko pričnejo. Če to zveni kot prikladen čas, da se z novimi prijatelji s faksom odpravimo na morje, ni bolj prikladnega kraja, kot da se dva Novomeščana srečata na obali naših južnih sosedov. In ga uzrem, (takrat še) znanca. Vsa mladostno naivna, s tendenco po spreminjanju sveta in rahlo pod vplivom prestolniškega vseprisotnega dogajanja, ga še dobro ne pozdravim in ga že vehementno napadem. Češ kako zgrožena sem, da moje mesto ne premore organizacije študentov, ki bi delovala v korist mladim in bi bila dostopna vsem. In da bo moje mesto to zdaj zagotovo dobilo. Z mano, ki bom takšno organizacijo ustanovila! Hudomušno se mi nasmeji in me povabi na prvo sejo v oktobru. Ha! Ma, ni šans!

Ampak radovednost mi – nič kaj presenetljivo – ni pustila spati, z njo pa so tudi moji rigorozni načrti hitro odšli po gobe. Pa sem prvo leto potrdila vodenje Parkteka, nato GDNM, in še preden sem se zares zavedala, je začel teči moj prvi mandat. In če sem šele takrat uvidela, koliko jeklenih živcev in železne volje je potrebnih za vodenje enega projekta, se mi je zlata jama odgovornosti s prevzemom vodstva šele odprla. Z njo pa tudi izzivi, kako skupini dotlej med seboj nepoznanih posameznikov razložiti, da DNS ekipa ne bo zgolj druženje ob zastoni pivu, ampak nas dejansko čaka zelo veliko dela.

Pa mi je kmalu postalo kristalno jasno, da govorimo isti jezik. Čeravno včasih vsak v svojem dialektu (beri: vsak s svojimi interesi in s svojim pogledom na svet), nas ravno ta raznolikost bogati. Nekdo je po duši kreativec, drugi spojiti kable, tretji obvlada dizajn. Skupaj celota. In ni minilo dolgo, da je ta celota biti del DNS skupnosti ni zgolj druženje ob ampak je DNS postal življenjski slog, ki s(m) aktivni člani pripravljeni in voljni »furati« so še včeraj rekli, da pridejo samo pogledat, člani, ki danes ne izpustijo nobene seje. Člani, ki jim vsak teden neumorno utrujam, oddali poročila, so taisti člani, ki jih potem povabim, da skupaj preživimo tudi proste ali dopust. Člani, ki so postali več kot le čla-

V vsaki družini so kdaj nesoglasja, tako tudi bila vselej le z rožicami posuta. Nedosežena in razočaranja so bila sestavni del zgodbe. različna stališča nakazujejo zgolj na to, indiferentni drug do drugega, do naše navsezadnje do naše prihodnosti. Ker kakor sporekli, še hitreje smo se vedno pobotali. in konstruktivne kritike so nepogrešljivi

uspešno (so)delovanje. Omogočajo rast kot posamezniku in ekipi. Tako nam je v teh treh letih uspelo napraviti kolosalne premike.

Od mojega dvournega monologa na tedenski seji do (pro) aktivnega poročanja vseh članov. Od organizacije malih projektov do samostojne izpeljave največjih prireditev v mestu. Od združitve par izgubljenih duš, ki so le vedele, da želijo iz novomeške študentske scene narediti nekaj več, do nerazdružljive ekipe, prepoznavne tudi širši skupnosti. Od želje do ustanovitve novega društva s svojo zgodovino, člani in aktivnostmi do tega, da je že obstoječe društvo s svojo zgodovino, člani in aktivnostmi docela (iz)oblikovalo mene.

To je ta življenjski cikel DNS, ki se utečeno poganja že 30 let. Vsaka organizacija ima lahko v nekem dotičnem momentu aktivne in zveste člane, ki jih potem zamenjajo novi. Le redkokateri pa uspe svoj krog ljudi samo širiti. In to je vrlina, ki jo DNS ima. Ima ljudi, ki so veseli in ponosni, da so (nekoč bili) del te skupnosti. Pristne ljudi, ki so vedeli, kdaj oditi in dati priložnost novim generacijam, a DNS niso nikoli docela zapustili. S kotičkom očesa še vedno bdijo nad dogajanjem in altruistično priskočijo na pomoč, kadar je to potrebno. In četudi jaz svojo zgodbo z oktobrom puščam za sabo, bom na DNS z veliko pieteto gojila najlepše spomine tudi čez deset, dvajset ali novih trideset let.

ŠTEVILNE INVESTICIJE NA PODROČJU ŠOLSTVA

Osnovne šole v naši občini učencem omogočajo dobre pogoje za osvajanje znanja, predvsem pa gradijo odlične zgodbe požrtvovalni učitelji in ostali sodelavci šolskih kolektivov. To vsako leto dokazujejo tako tekmovanja v znanju kot športna tekmovanja, kjer učenci dosegajo nadpovprečne rezultate glede na druga okolja. Na mlade smo upravičeno ponosni, tako učencem kot učiteljem pa želimo s številnimi investicijami na področju šolstva zagotoviti ustrezne pogoje za šolanje, delo in nadaljnji razvoj.

Peter Žunič Fabjančič

Novo šolsko leto na Osnovni šoli Center začujemo z izgradnjo novih, prepotrebnih prostorov, ki bodo za šolarje in učitelje nared konec tega leta. Na šoli s 560 učenci, ki se sooča prostorsko stisko, bomo uredili dve novi učilnici. V ta namen bo preurejena manjša telovadnica, dela v vrednosti dobrih 185.000 evrov pa bodo predvidoma trajala tri mesece. Novi učilnici bosta ločeni z novo etažo in povezani z zunanjim stopniščem, spodnja bo nekoliko večja in namenjena tudi za srečanja s starši in pedagoškega kadra, v zgornji etaži pa bo manjša učilnica s kabinetom.

Poleg novih prostorov na Osnovni šoli Center, ki jih bodo lahko začeli uporabljati po novem letu, smo v času poletnih počitnic v sklopu rednega vzdrževanja šol prenovili sanitarije na podružnični osnovni šoli na Malem Slatniku, kjer se je začela tudi gradnja varnega avtobusnega obračališča in večnamenske poti v smeri Petelinjeka. Novo podobo je poleti s prenovo fasade dobila tudi Osnovna šola Drska, do katere bo po zaključku gradbenih del na Ulici Slavka Gruma vodila varna šolska pot s površinami za pešce in kolesarje, v lani zgrajenem prizidku Osnovne šole Otočec pa poteka ureditev podstrešja za knjižnico in zbornico. S septembrskim začetkom

del za prenovu ceste in izgradnjo manjkajočega pločnika ter javne razsvetljave bo za dodatno varnost otrok in občanov poskrbljeno tudi v Birčni vasi na odseku od podružnične šole do železniškega podhoda, v Črmošnjicah od križišča z državno cesto do manjšega mostu čez Težko vodo in na odseku šolske poti Lešnica–Otočec, stekla pa je tudi izvedba javnega naročila za izbor izvajalca za izgradnjo manjkajočega pločnika ob državni cesti na Ratežu. Predvidoma prihodnje leto je v načrtu ureditev prometnih povezav ob Osnovni šoli Grm, kjer bomo z rekonstrukcijo Trdinove in Mušičeve ulice bistveno izboljšali varnost pešcev in kolesarjev ter poskrbeli za varno izstopno točko otrok. Zaradi pomanjkanja prostora se širitev oziroma dograditev štirih novih oddelkov predvidoma prihodnje leto obeta vrtcu Labod, vrtec Pedenjped pa bo z rekonstrukcijo prostorov dobil novo kuhinjo in dve dodatni otroški igralnici.

Polne šole in vrtni so zagotovo najboljša novica vsake lokalne skupnosti, zato vsem 3946 osnovnošolcem želimo prijetno počutje v šolskih klopeh in varne poti, 432 prvošolcem in 1645 vrtničarjem pa predvsem pogumne in neustrašne korake.

SOKOLSKI MOST

V mestu se nekaj dogaja. Gradi se most, pravzaprav dva, namenjena izključno pešcem in kolesarjem. Najbolj mi je všeč most, ki se gradi med izlivom potoka Težka voda proti Loki. Po mojem mnenju je to vrhunsko stvar. Vsak teden se večkrat zapeljem mimo in opazujem, kako se zadeva premika. Pravzaprav gre zelo počasi. To mi je kar všeč, tako nikoli ne zamudim vmesne faze gradnje. Če samo pomislimo, da smo od leta 1898 (ko je bil zgrajen Kandijski most) do danes v naselju Novo mesto zgradili 6 mostov (eden od teh je že porušen), je vsaka takšna gradnja zgodovinski dogodek.

Ta most je na prvi pogled najmanj logičen, nepotreben in predrag. Na drugi pogled pa je zelo logičen, zelo potreben in zelo drag. Pa začnimo z zadnjega konca moje trditve. Vsak most je drag. To niso škarpa, preplastitev cestišča ali stanovanjska hiša. Gre za kompleksno gradnjo, ki zahteva natančno inženirsko znanje vse od načrtovanja do izvedbe. Zgrajen je iz kakovostnih materialov, saj se od mostu pričakujeta dolga življenjska doba in minimalno vzdrževanje. Poleg tega pa gre za velik gradbeni poseg v okolje z nestandardnimi deli in v času, ko material ni ravno zanemarljiv strošek. V končni obračun nekaj prispeva tudi arhitekturni natečaj oz. izbrana rešitev, ki temelji predvsem na zgodovinskih, vsebinskih, funkcionalnih in ne toliko na stroškovnih parametrih. Če bi bilo poceni, bi bilo nekaj narobe.

V večini primerov je most del mreže povezav in samo manjši element (sicer najbolj opazen), ki omogoči, da se neka načrtovana trasa, funkcionalna pot lahko uresniči. Leta 2013 sem v Galeriji Simulaker videl razstavo projekta parka

Težka voda arhitekta Petra Plantana. Zadeva mi je takoj prirasla k srcu, saj je bila rešitev tako naravna, izvedljiva, enostavna in nakazala na velik miselni preskok v našem avtomobilskem mestu. Ta trasa je nato postala tudi del širše zgodbe – povezovanje Gorjancev z Novim mestom, saj bo lahko občan prišel iz Stopič po večnamenski poti do centra mesta samo z dvema prečkanjema državne ceste (enkrat čez Belokranjsko, drugič Kandijsko cesto). Vsak most naredi nove možnosti in tako bo tudi ta velikemu delu stanovalcev južnega dela mesta omogočil lažji in hitrejši dostop do kulturnih, šolskih, poslovnih in upravnih storitev brez uporabe avtomobila.

Predstavljajte si, da ste doma v Gotni vasi in delate v pisarni v centru mesta. Medtem ko večina čaka v zastojih na Belokranjski in Kandijski cesti, se vi sprehodite po Mordaxovem sprehajališču ob potoku Težka voda čez novi most v službo. Sproti na svežem zraku premislite, kako boste popoldne razporedili stročnice na vrtu, pojedete

jabolko ali pa samo poslušate čebljanje taščic. Poleg tega boste prikrašani za iskanje parkirnega prostora in oproščeni večerne telovadbe. Če hočemo, da bodo občani opustili navade in prestopili iz avtomobila na kolo ali hojo, jim je potrebno ponuditi kakovostne rešitve z drugačno kuliso. Sprehajati se do službe mimo izpušnih plinov in ob neprestanem pritiskanju gumbov za zeleno luč na semaforju ni nobena alternativa. Alternativa je, da mesto občanom ponudi nadstandardne rešitve, kjer bodo imeli pešci in kolesarji prednost pred motornim prometom. Posledično bo manj prometa na cesti, manj nesreč, več telesno aktivnih in tako manj čakalnih vrst v zdravstvenih domovih. V to mrežo pešpoti in kolesarskih rešitev bi bilo nujno dodati tudi nadhode ali podhode čez oz. pod največje prometnice (npr. pod Levičnikovo cesto v križišču v Žabji vasi ali pod Kandijsko cesto pri Vindišarju). Tu teren omogoča dokaj enostavno rešitev, kar bi zagotovo privabilo nove uporabnike. Podobno rešitev je to poletje uspešno izvedlo naše farmacevtsko podjetje za svoje zaposlene pri prehajanju Andrijaničeve ceste. Upam, da se bo našla javna volja tudi za občane. Kjer je volja, tam je pot.

Za zaključek se še enkrat vrnimo k finančnim vložkom. Četudi mostovi proračun drago stanejo, pa le niso tako nesramno dragi. Predpostavim, da zaradi novega mostu naredite 400 m manj poti na poti v službo, bi vam vzelo 6 minut manj v eno smer. Če to sedaj ovrednotimo z neko številko, bi se enačba glasila: 6 min x 2 x 5 (dni v tednu) x 52 (tednov v letu) x 8 € (urna postavka). Če ima od tega korist 100 ljudi, znese v 10 letih 416.000 evrov, v 30 letih 1.248.000 evrov. Most bo kmalu zgrajen. Potrebno bo izbrati še ime. Ni pomembno, ali bo Sokolski ali Štukljev ali celo Most covidnega dodatka, pomembno je, da ga bomo uporabljali.

Boštjan Pucelj

NOVO MESTO TUDI LETOS AKTIVNO VSTOPILO V EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI

Evropski teden mobilnosti, ki se vsako leto izvaja med 16. in 22. septembrom, je v dolenski prestolnici z razširjenim programom zaživel že v začetku meseca, skozi raznolike aktivnosti pa smo promovirali trajnostno mobilnost in občane spodbujali k razmisleku o spremembah potovalnih navad. Pod letošnjim sloganom »Trajnostno povezani« smo nagovorili starostnike, vrtičkarje, osnovnošolce in dijake.

Program Evropskega tedna mobilnosti 2022 v Novem mestu je obsegal delavnice za starejše, na katerih so se lahko spoznali z javnim prevozom, kolesarskimi in pešpotmi v svojem okolju, spodbujani so bili tudi h gibanju, za mladino pa so dejavnosti, kot sta Pešbus in likovni natečaj, potekale v šolskem okolju. Občane smo s simbolno ozelenitvijo izbranih parkirišč v

mestnem jedru in z delavnicami v sklopu Parkirnega dne opozarjali na okolju prijazne načine mobilnosti, vrhunec dogajanja pa za vse generacije pripravili na Dnevu brez avtomobila. Do konca meseca bo na voljo še brezplačni mestni potniški promet, v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto pa bo na ogled razstava na temo aktivne mobilnosti starejših.

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI
16.–22. SEPTEMBER 2022
#evropskitedenmobilnosti

SODELUJTE NA NAGRADNEM NATEČAJU OB 100-OBLETNICI KNAFELČEVE MARKACIJE

Prepoznavna bela pika, obrobljena z rdečim kolobarjem, ki kaže pravo pot planincem in pohodnikom, letos praznuje 100 let. Leta 1922 jo je iznašel takratni načelnik markacijskega odbora Slovenskega planinskega društva Alojz Knafelc, ki je bil rojen v Novem mestu. Mestna občina Novo mesto in Planinsko društvo Krka Novo mesto vas vabita, da sodelujete na fotografskem ali likovnem nagradnem natečaju na temo Knafelčeve markacije.

LIKOVNI NATEČAJ
Ustvarite likovne izdelke na temo markacije in pohodništva.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ
Fotografirajte markacijo – v zanimivem okolju, pri zanimivi aktivnosti, s pohodniki ali brez njih.

CILJ NATEČAJA
Širiti zavest o pomenu Knafelčeve markacije za razvoj planinstva in zdravega življenjskega sloga ter o tem, da je bil iznajditelj znamenite markacije rojen v Novem mestu, kjer smo mu postavili obeležje.

POTEK NATEČAJA
Do 15. 11. 2022 izdelke pošljite na naslov »kabinet@novomesto.si«. Fotografije lahko objavite tudi na Facebooku in Instagramu, s ključniki #100letnapravipoti #markacija #novomesto. Vaše objave bomo delili tudi na družbenih omrežjih MONM.

NAGRADE
Izstopajoči izdelki in fotografije bodo nagrajeni s praktičnimi nagradami, ki jih poklanjajo Planinsko društvo Krka Novo mesto, Planinska zveza Slovenije in Mestna občina Novo mesto.

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

JULIJ 2022

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

SPREJETA CELOVITA SPREMENBA OPN

Novomeški svetniki so na julijski 29. redni seji v drugi obravnavi sprejeli spremembe in dopolnitve odloka o občinskem prostorskem načrtu (OPN). Vsebinsko najobsežnejša oziroma prva celovita sprememba po njegovem sprejetju leta 2009 vključuje več kot 882 pozitivno potrjenih pobud občanov za spremembe prostorske namembnosti, sprejetje pa bo prispevalo k številnim razvojnim projektom v prostoru. Med večjimi spremembami občinskega prostorskega načrta so širitve površin za industrijsko proizvodnjo, namenjene razvoju največjih novomeških gospodarskih izvoznih družb, in sicer na območju Ločne in ob Straški cesti, ter širitve površin za razvoj Arheološkega parka Situla. Določena je ustrežnejša lokacija za razvoj Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto in služb zaščite ter reševanja ob Straški cesti, pri Velikih Brusnicah pa so predvidene rešitve za varovanje pred poplavnimi vodami.

NOVE STRATEGIJE ZA PODROČJA TURIZMA, ŠPORTA IN ROMOV DO LETA 2030

Občinski svet je sprejel nove občinske strategije za področja razvoja turizma, športa in romske problematike. Strategija za šport poudarja udeleževanje javnega interesa na področju športa z zagotavljanjem možnosti posameznikom za dejavno sodelovanje v športu v varnem in zdravem okolju, omogočanje kakovostne športne vzgoje mladim in spodbujanje zdravega življenjskega sloga, sprejeta strategija za Rome pa predvideva načine za polno uresničevanje nalog javnega interesa na področju urejanja romskega vprašanja (omejeno na naloge, ki so v pristojnosti lokalne skupnosti). Največji poudarek bo na področjih osnovnošolskega izobraževanja in predšolske vzgoje Romov. Vizija občinske strategije za področje turizma izpostavlja Novo mesto kot zgodovinsko mesto arheoloških zakladov, urbano mesto z živahnim kulturnim utripom in zeleno prestolnico slovenskega kolesarstva s cilji in ukrepi na področjih: kulturna dediščina in kulturni turizem,

Peter Žunič Fabjančič

aktivnosti v naravi in športni turizem, kulinarika, cviček in turizem na podeželju, prireditve in promocija turizma.

SPREJET ODLOK O KOMUNALNIH ODPADKIH IN LOKACIJSKI PREVERITVI, PODPORA LETNEMU POROČILU KOMUNALE NOVO MESTO

Svetniki so po skrajšanem postopku potrdili spremembe in dopolnitve odloka o občinskih cestah, o oglaševanju ter o izvajanju gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in gospodarske javne službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov. Obravnavali in sprejeli so tudi letno poročilo Komunale Novo mesto za minulo leto in četrto dopolnitev načrta ravnanja s stvarnim premoženjem za leto 2022, sprejeli so še sklep o potrditvi lokacijske preveritve v enoti urejanja NM/12-OPPN v Bršljinu.

KADROVSKE ZADEVE

Svetniki so za člane Nadzornega sveta Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Novo mesto imenovali Jožeta Goloba, Vanjo Lakner, Matijo Radeža, Črtomirja Remca in Damjana Žalca, za predstavnice ustanovitelja v Svetu javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda

Osnovna šola Drska pa Suzano Hočevar, Jožefo Šepetavc ter Ano Martino Vrhovnik. Potrdili so tudi predlog za določitev dela plače za redno delovno uspešnost direktorja javnega Zavoda za šport, kulturo, turizem in mladino Novo mesto za leto 2021.

PREMOŽENJSKO-PRAVNE ZADEVE

Občinski svet je sprejel sklep o ugotovitvi lastništva občine na nepremičnini v Cerovcu, sklep o prenehanju statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena na nepremičninah v Gabrju, Cerovcu, Brusnicah in Gotni vasi ter sklep o podelitvi statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena nepremičninam v Smolenji vasi, Ždinji vasi, Otočcu, Ragovem, Lakovnicah, Črešnjicah, Gotni vasi, Dobindolu, Daljnem Vrhu, Kandiji in Bršljinu. Svetniki so se seznanili tudi s poročilom o opravljenem nadzoru nad dodeljevanjem sredstev na podlagi javnega razpisa Mestne občine Novo mesto za sofinanciranje dogodkov in prireditve za leto 2018 (ulična četvorka) in poročilom o opravljenem nadzornem pregledu pravilnosti poslovanja Glasbene šole Marjana Kozine Novo mesto v letu 2020.

PREDVOLILNIH BESED O SKRBI ZA UPOKOJENCE NI SLIŠATI VEČ

Tokrat nam je urednik svetoval, naj pišemo o mladih, njihovih pričakovanjih, o njihovih različnih izzivih.

Prava tema. Preveva me zadovoljstvo, da nova vlada napoveduje ukrepe za zmanjšanje obsega prekarne delo, olajšave pri plačah mladih, slišati je o napovedi izboljšav na področju večjega dostopa do stanovanj ... Za reševanje teh problemov si prizadeva tudi DeSUS. Te vsebine ima zapisane med prioritetami.

Kljub pozornemu spremljanju vsakodnevnih novic od aprilskih parlamentarnih volitev dalje pa ni več slišati v aprilu in maju verjetno največkrat izgovorjenih besed predstavnikov vseh strank, kako bodo po izvolitvi skrbeli za upokojence, samo glas naj jim damo. Problem pa niso samo te besede, tudi ukrepov za blaženje stisk upokojencev z nižjimi pokojninami ni. Ne izpolnjuje se niti zaveza do vseh upokojencev, da bo pokojnina ohranjala realno vrednost. Morda kdo vidi rešitev v draginjskem dodatku za najbolj ogrožene. Ti so potrebni. Toda pokojnina ni socialni prejemek. Je zaslužena in plačana pravica iz naslova zavarovanja v različnih višinah.

Dragi upokojenci, novomeški DeSUS je v preteklih letih rotiral poslance, naj storijo več za izboljšanje stanja upokojencev, glede višine pokojnin, namestitev v DSO, zagotavljanja človeka dostojnih bivalnih pogojev v teh ustanovah, večje dostopnosti do zdravnika, skrajšanja čakalnih dob, zatiranja kriminala itd. Premalo smo bili slišani. Tudi o teh temah v vladnih nastopih skoraj ni slišati, razen o skrajševanju čakalnih vrst v zdravstvu.

V naši občini smo novomeški desusovci uspešni. Realizirane so obljube o zagotovitvi vedno dovolj denarja za pomoč na domu, premika se na področju oskrbovanih stanovanj, vsako leto je nekaj več denarja za društva upokojencev, v zadnjih dveh letih je na našo pobudo denar za pomoč ljudem pri vgradnji dvigal v stanovanjskih blokih, zagotovljena so sredstva za e-oskrbo, za izvajanje računalniških izobraževanj za starejše, posebej za

šport starejših. Starejše se postopoma vključuje v soupravljanje pomembnih zadev, pripravlja se občinska strategija za starejše do leta 2030. Dva svetnika sva naslovila na župana in občinsko upravo preko petdeset predlogov za izboljšave pogojev življenja vseh ljudi v našem mestu in naših vaseh. Veliko od teh na vašo pobudo. Večina je bila realiziranih. Lahko jih najdete na spletni strani naše občine.

Spoštovani občani, stranko sestavljamo ljudje, ki smo v stranki zato, ker nam je mar za druge ljudi. Na državnoborskih volitvah nam tega niste verjeli. Ko se boste odločali, komu oddati svoj glas na prihajajočih občinskih volitvah, se vprašajte, kaj je kdo naredil za ljudi. V občinskem proračunu so bile vsako leto zapisane dobre stvari za ljudi in kasneje tudi realizirane tudi zaradi prizadevanj svetnikov novomeškega DeSUS-a. Ne zatiskajmo si oči, dokazano največ prizadevanj za starejše sva dosegla z Ano. Mlajšim kolegom v občinskem svetu se starejši zdimo kot nepomembni.

Mag. Adolf Zupan in Ana Bilbija,

svetniška skupina DeSUS

STOP »DOGOVORNI EKONOMIJI!«

Začelo se je novo šolsko leto. Politikanti, ki so ukinili brezplačno malico osnovnošolcem, nasprotovali dvigu plač vsem zaposlenim in dvigu splošne davčne olajšave ter nas v zadnjih mesecih še dodatno oplenili za dodatnih 10 % v obliki dogovorne inflacije - »dogovorne ekonomije« - še naprej prodajajo golobe na strehi in se domnevno zavzemajo za ponovno uvedbo brezplačne malice osnovnošolcem in za boljše življenje državljanov.

Od teh obljub smo davkoplačevalci dobili edino dodatne davke, 2znižanje plač in vladni organ, ki naj bi pregledovala rast cen posameznih artiklov za davkoplačevalski denar. V sklop »dogovorne ekonomije« sodi

tudi prisilen nakup naprav za nadzor zaposlenih, kdaj gredo na stranišče, koliko časa malicajo ... in seveda zaposlovanje dodatne birokracije.

V Sloveniji plačujemo več kot 2,24-krat višjo ceno elektrike kot Poljaki in več kot 1,33-krat več kot Nemci istočasno, ko so si Robert Golob in ostali uslužbenci v državnih monopolnih podjetjih izplačevali cca 45.000 evrov plače mesečno in milijonske nagrade ter bolnišnicam, šolam in podjetjem večkratno zvišali ceno elektrike.

Cene energentov so se slovenskim državljanom v zadnjih mesecih dvignile tudi za trikrat, kljub temu da je bila svetovna cena nafte Brent dne 2. 9. 2022 rekordno nizko na 92,95 USD za sod. Kljub rekordno nizki ceni surove nafte je Golobova vlada z dvigom davščin ceno goriv dvignila na rekordnih 1,77 EUR/L diesla.

Za primerjavo 3. 3. 2022 po ponovnem napadu Putinovega režima na Ukrajino je bila cena nafte 116,72 USD/sod. Najvišja cena je bila julija 2008, in sicer 147,50 USD/sod. Slovenski državljanji smo tedaj ceno diesla plačevali po 1,13 EUR/L.

Slovenskih politikantov so polna usta »zelenega prehoda«. Vendar če v Sloveniji želite na svoje stroške postaviti samooskrbno elektrarno, mine več mesecev, da vam odgovorijo, da to ni možno zaradi neprimerne omrežja. In omrežje je neprimerno, kljub temu da se skoraj 50 % cene električne energije nameni za vzdrževanje omrežja?

V Nemčiji ima že skoraj vsaka tretja hiša fotovoltaično elektrarno, vse smeti se predela in iz njih proizvaja električna energija in toplota. V Sloveniji se v interesu »dogovorne ekonomije« vse odvija nasprotno kot v demokratičnih državah.

Zato spoštovani sodržavljanji, jeseni na volitvah in referendumih glasujemo zase in za naše otroke, in ne za golobe in ptice roparice, ki nas plenijo in nam kakajo po glavi.

Alojz Kobe,

vodja svetniške skupine stranke Konkretno

SVETLA PRIHODNOST NAJ BO PLOD SKUPNEGA DELA

Vključevanje deležnikov je in mora ostati praksa pri pripravi politik, načrtov in strategij v Mestni občini Novo mesto. Pa ne zato, ker bi bilo to modno, ampak zato, ker to prinaša najboljše rezultate. Takšne po meri ljudi. Dober primer tega je bilo vključevanje mladih in predstavnikov organizacij mladinskega sektorja v strateško načrtovanje leta 2021 in zdaj v izvajanje zapisanih ukrepov. V Listi Gregorja Macedonija smo tako zelo veseli, da se je ponovno obudilo delovanje Mladinskega sveta Novo mesto, ki združuje mladinske organizacije, in navdušeni, ko vidimo, kako iz meseca v mesec mladinske organizacije z Mladinskim centrom Oton pišejo prenovljeno in moderno zgodbo mladinskega delovanja v Novem mestu.

V prihodnosti nas kot skupnost čaka ogromno ključnih in trajnostnih odločitev, ki bodo od nas terjale predvsem korenito spremembo navad. Da bomo lahko dostojno živeli vsi. Zato je prav, da se prostovoljstva, skrbi za druge, medgeneracijskega sodelovanja, spoštovanja narave in drugačnosti ljudi, ki sestavljamo to našo občino, urijo tisti, ki bodo dočakali naslednje stoletje. Kako ga bodo dočakali, pa je odvisno od naših odločitev in prizadevanj zdaj. Pravzaprav že včeraj. To so že večkrat glasno izrazili mladi in so se pripravljani za to boriti.

Pred vrtničkarji, šolarji, dijaki in študenti je novo šolsko leto. Zato je september po brezskrbnem poletju čas, ko vsi čutimo, da imamo znova priložnost za nov začetek. Želela bi si, da bi bilo novo šolsko leto za naše najmlajše in mlade čim bolj brezskrbno, hkrati pa se zavedam, da je res ogromno od tega, kako se jim godi (ne le v vrtcih in šolah, ampak na splošno v naši občini), odvisno tudi od občinskih sistemov in zavodov. Nenazadnje pa smo tu tudi svetnice in svetniki, ki moramo na pobudo občinske uprave razmišljati o celi paleti politik, s katerimi bomo poskrbeli za vse naše občane in občanke. Vendar, kot že zapisano, vse v dialogu z zainteresiranimi skupinami že pri načrtovanju. Zato je prav, da si za projekte vzamemo čas, skupaj pripravimo izhodišča in smo tako vsi zadovoljni z rezultati.

Sara Tomšič,

svetniška skupina Lista Gregorja Macedonija

30 LET DNŠ-JA

Novo mesto je lahko upravičeno ponosno na svoje študentske generacije. Če so pred stoletjem študentje pustili svoj pečat v mestu z nastankom novomeške pomladi, zadnjih 30 let ravno iz te srede prihajajo mnogi posamezniki, ki so kasneje odločilno krojili utrip mesta (med drugimi aktualni župan, direktorja knjižnice in založbe, učitelji, podjetniki ...) in iz študentskih projektov je nastalo nekaj ključnih blagovnih znamk, ki so danes sinonim za Novo mesto (Festival Cvičkarija, Jazzinty, Založba Goga, Hostel Situla, LokalPatriot in še mnogi drugi).

Ključni dejavnik za toliko uspešnih projektov je gotovo v ustanovitvi Društva novomeških študentov pred 30 leti in v nekaterih podrobnostih, ki so bile v Novem mestu drugačne kot v drugih krajih po Sloveniji, kjer so se ustanjavljala podobna društva in klubi.

Prva posebnost je, da je društvu uspelo pridobiti licenco za ustanovitev lastnega študentskega servisa in s tem tudi neodvisen vir financiranja, ki je sčasoma omogočil izvedbo tudi večjih projektov.

Druga posebnost pa so vrednote, ki so bile vgrajene v jedro društva in so od vseh udeleženih zahtevale skromnost, navdušenje in predvsem delo za skupno dobro.

Te vrednote najbolj ponazarja sam začetek društva, ki sega v leto 1992. Prve društvene prostore je študentom v svoji hiši odstopila takratna poslanka Krščanskih demokratov Vida Čadonič Špelič, v njih pa je poleg društva deloval študentski servis s fotokopirnico za dijake in študente. Skupaj s takratnim županom Marjanom Dvornikom sta v tistih negotovih razmerah društvu nudila ključno politično podporo (predvsem pri ustanavljanju študentskega servisa) in mentorstvo.

Verjamem, da ni naključje, da je društvu v vseh teh letih uspelo ohraniti ustvarjene blagovne znamke in nepremičnine v svoji lasti. Mislim, da je ključni razlog za ta uspeh v tem, da je bilo deljenje uspeha s prijatelji pomembnejše od uspeha samega, predaja znanja na naslednjo generacijo pa svojevrstna čast – podobno kot je bila za mlajše generacije čast sprejeti odgovornost za nadaljevanje življenja projekta.

Po drugi strani pa je morda v zgodbi DNŠ-ja tudi nekaj sreče, saj so novomeški študentje vsa leta njegovega obstoja dokazovali, da niso samo izjemni talenti, ampak tudi izjemni ljudje, ki čutijo s svojim mestom in mu

iskreno želijo dobro. Vsem novomeškim študentom ob 30-letnici DNŠ-ja želim še veliko te sreče.

Marko Dvornik,

svetniška skupina NSi

NOVO ŠOLSKO LETO, NOVE PRILOŽNOSTI

V družbi in posameznikovem okolju so življenjski cikli; ti nekaj odnesejo in kaj novega prinesejo. Želimo si, da odplavijo neuporabno, moteče ali celo škodljivo ...

Novo šolsko leto je eden od takšnih ciklov v razvoju vsakega posameznika. Šola pusti neizbrisen pečat – marsikaj, kar se je v tistem času in v njej dogajalo, nas spremlja celo življenje v obliki spominov, prepričanj, vzorcev, čustev.

Zdaj se kot odrasli tega zavedamo. Kot šolarji se nismo. Kot se danes tudi naši otroci ne. Črpajo in srkajo, kar dobijo. Pogosto ne znajo ločiti dobro od slabe. Vzamejo, kar jim ponudimo. Zato se potrudimo, da jim bomo kot starši, učitelji, prijatelji, svetovalci, trenerji ... dali najboljše, kar premoremo in kar znamo. To je naša odgovornost.

Ob razmišljanju o tem, kaj jim dati oziroma ves čas dajati, mi najprej pridejo na misel vrednote in lastnosti, kot so spoštovanje, strpnost, prijaznost, hvaležnost, vztrajnost. A vse to jim lahko ponudimo le, če sami cenimo to in živimo skladno z omenjenim.

Otroci nas opazujejo, ne le poslušajo. Bodimo jim zgled in jim pomagajmo, da bodo lažje in lepše živeli ter tako soustvarjali boljši svet. Za vse nas.

Prav lahko bi to razmišljanje prenesel tudi na nas, odrasle. Družba (lokalna, državna, svetovna) potrebuje na vodilnih mestih ljudi, ki bodo poleg znanja in političnega imidža ter zaledja med nas prinesli tudi srčnost, pokončno držo, integriteto, etično ravnanje in ne nazadnje preprostost.

Kaj nam bodo nove ceste, mostovi, trgovine in lepe stavbe, če je družba osiromašena in utrujena zaradi slabih odnosov na vseh ravneh? Ljudje morajo biti na pr(a)vem mestu. Kajti največji kapital podjetja, zavoda, občine in države niso ceste, kolesarske steze, tovarne ..., temveč ljudje in njihovo znanje.

Življenjski cikli, ki sem jih uvodoma omenil, ne veljajo le za šolsko in koledarsko leto. Veljajo tudi za poslovne in politične mandate. Spremembe so dobrodošle. Obetajo namreč svež veter, nove ideje, drugačno medčloveško klimo in napredek. Morda bo čas zanje tudi na prihajajočih lokalnih volitvah. Zakaj pa ne?

Srečko Vovko,

svetniška skupina SD

MLADI V IZZIVIH PRIHODNOSTI

Začelo se je novo šolsko leto, z njim pa novi začetki in nove zgodbe. Otroci so ponovno stopili čez prag vrtca, šolarji in dijaki so prestopili šolski prag, v naslednjih tednih pa bodo novo študijsko leto začeli študenti. Ti novi začetki in koraki v prihodnost seveda zbuja nova pričakovanja, vedoželjnost, pa tudi strahove. Pred mladino so številni izzivi, ki jih bo potrebno premagati v prihajajočih dneh, mesecih in letih, za lažje premagovanje pa je pomembno tudi ugodno, kakovostno, vključujoče, pravično in pozitivno naravnano okolje, ki bo v dobrobit otrok in mladih, v katerem se bodo ti počutili dobro, se lahko kvalitetno izobraževali, ustvarjali, dobili odgovore na svoja vprašanja pa tudi spletli nova prijateljstva.

Pomembno vlogo pri oblikovanju takega okolja na lokalni ravni ima tudi Mestna občina oziroma sprejeta Strategija Mestne občine Novo mesto za mlade 2021–2030, v kateri so zelo jasno začrtane ključne usmeritve razvoja lokalne mladinske politike, predvsem v povezavi z vzgojo in izobraževanjem, bivanjskimi razmerami, zdravjem, dobrim počutjem, mladinsko participacijo, zaposlovanjem, razvojem na področju kulture, ustvarjalnosti in tudi kvalitetnim preživljanjem prostega časa. Spodbujati je potrebno k čim večji samostojnosti mladih, k podpori prostorskim, kadrovskim in finančnim projektom za mlade, informiranju mladih, motivaciji za delo in učenje, širjenju kompetenc in znanj ter novim priložnostim za zaposlovanje. Pomembno je urediti področje reševanja stanovanjskih problemov mladih in stremeti k temu, da jim omogočimo večjo dostopnost stanovanj, s tem pa se bo krepila tudi motivacija za ustvarjanje lastne družine. Velik pomen pri spodbujanju mladih imajo tudi vlaganja v šport, rekreacijo, povezovalne aktivnosti in prosti čas, saj ob tem mladi lahko

sprejemajo zdrave odločitve zase in za svojo prihodnost.

Zavez, ki smo jih sprejeli v okviru strategije za mlade, se zelo dobro zavedamo tudi občinski svetniki Slovenske demokratske stranke. Mladi so v našem okolju zelo pomembni, zato bomo aktivno sodelovali pri uresničevanju projektov in zavez ter s tem prispevali k prijaznejši in boljši prihodnosti mladih.

Svetniška skupina SDS

PUSTITE NAM PROSTE ROKE!

Generacijam, ki prihajajo in še pridejo v obdobje odraslosti, se zagotovo ne bosta cedila med in mleko. Prihajajoči nepredvidljivi časi bodo od nas terjali veliko mero iznajdljivosti, delavnosti, predanosti, pa tudi kanček sreče. Na vseh življenjskih področjih so razmere negotove, zaradi česar je težko ohraniti osredotočenost na poti, ki smo si jo začrtali in za katero verjamemo, da nam bo omogočila ustaljeno, izpopolnjeno življenje. Na tej poti potrebujemo predvsem proste roke, da lahko med izobraževanjem in začetkom dela uresničimo vse svoje talente, ne pa države, ki nam diha za vrat in nas pogostokrat omejuje. Podobno velja tudi za starejše generacije, ki morajo stopiti korak nazaj, nam pustiti prosto pot, obenem pa nam nuditi oporo in izkušnje ter zavedanje, da nam zaupajo. Razumljivo je, da bomo ob odkrivanju svojih poti, sposobnosti in talentov storili nemalo napak, vendar bodo ravno te tiste, ki nas bodo oblikovale v samostojne, odgovorne in izpopolnjene posameznike, ki bomo lahko prispevali k solidarni družbi.

Velikokrat je govora o tem, da si želimo (več) družbene solidarnosti, vendar pa ob tem pozabljamo, da je ravno vsak posameznik tisti, ki šele ob svoji izpopolnjenosti prispeva k njenemu razvoju. Ena izmed perečih tem ta trenutek je stanovanjska problematika mladih na sicer trenutno povsem podivjanem nepremičninskem trgu. Obenem se slabšajo kreditne sposobnosti, tu so še inflacija in posledice, ki jih že čutimo in ki nas bodo doletele zaradi vsesplošne druginje, zato se je tega problema potrebno lotiti na strateški način. V ospredju morata biti povezava in medsebojno sodelovanje med lokalnim področjem in njenimi prebivalci, pri čemer lahko ukrepe na področju stanovanjske problematike rešujemo neposredno na ravni občin.

V stranki SLS smo na tem področju še kako močni. Smo namreč stranka mnogih uspešnih županov in na ta način v najtesnejših stikih z lokalnim prebivalstvom. Konkreten primer reševanja stanovanjske problematike je odločitev župana Kobarida, da bo mladim parom in družinam omogočil nakup komunalno opremljenih zemljišč v izmeri cca 700 m² po dostopnejših cenah. Na tak način bodo tudi bolj podeželska in obrobna območja približala mladim, kjer je kakovost življenja neprimerljivo boljša. Mladi ne smemo biti »stlačeni« v stanovanja v mestnih središčih, še manj na način, da imamo ta lahko zgolj v najemu. Država nam mora zagotoviti pogoje, da si lahko postavimo svojo hišo, v njej ustvarimo veliko družino in si na tak način zagotovimo tudi varnost v zrelejših letih. Zgolj na tak način bomo težave na teh področjih odpravljali celovito in dolgoročno. Tovrstne rešitve je potrebno iskati in jih udejanjiti na podlagi odločanja v skupnosti, na lokalnih ravneh, ne da o takšnih stvareh odloča center države, Ljubljana, ki ni in tudi ne more biti seznanjena s stanjem, možnostmi in priložnostmi, ki jih ponuja lokalno okolje.

Med mladimi in na splošno v družbi je čutiti vedno večji primanjkljaj družbene solidarnosti, povezanosti, izgublja se tudi pomen podpore, ki jo družba lahko nudi posamezniku. Slednje se izraža tudi v naraščajočem problemu duševnih bolezni med mladimi, največji razlog za to pa je povsem spremenjen življenjski slog, ki ga lahko zasledimo v zadnjem času. Življenje je precej hitrejše, bolj stresno predvsem zaradi vpliva družbenih omrežij in širjenja individualizma. O teh vsebinah je treba govoriti že v času izobraževalnega obdobja, v osnovnih in srednjih šolah in temu nameniti del učnega načrta. Mladostniki morajo vedeti, kaj so duševne bolezni, kakšni so znaki, da bodo tudi sami pri sebi znali zaznati težave in že na začetku zaprosili za ustrezno pomoč, ne pa šele takrat, ko bo že skoraj prepozno. Ti problemi postajajo naša vsakdanjost, pred katerimi si ne smemo več zatiskati oči. Zato je treba ukrepati zdaj, če želimo, da bodo imele prihajajoče generacije pogoje za napredek in oblikovanje življenja, ki bo doprineslo k razvoju družbe.

Kaja Galič,

podpredsednica svetniške skupine SLS in predsednica Nove generacije, podmladka SLS

Župan Gregor Macedoni je tradicionalno vse novomeške osnovnošolce nagovoril s poslanico, otroke pa je osebno pozdravil tudi na Osnovni šola Drska in jim zaželel uspešen začetek šolskega leta. Prijetno in iskrivo leto naj bo še posebej naklonjeno 423 prvošolčkom.

Junija se je Novomeški tržnici pridružil še Festival brezglutenske ponudbe, na katerem so pod budnim očesom novomeškega Društva Celiac Slovenija v varni pripravi obrokov in nakupu izdelkov uživali predvsem bolniki s celiakijo, navdušeni pa so bili tudi ostali mimoidoči.

Na tokratnem Festivalu urbanega dogajanja so ustvarjali na tematiko 30-letnice novomeških študentov, Hostel Situla pa je dobil nov grafit posvečen študentskemu aktivizmu v prestolnici Dolenjske.

Odprta kuhna je v mestno jedro znova pripeljala kulinarično doživetje za široko publiko, lakoto so obiskovalci lahko potešili tudi na Pivo & burger fest.

Poklicni gasilci Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto in gasilci prostovoljnih gasilskih društev iz naše občine so se pridružili preostalem gasilskim enotam dolenske regije ter odšli na pomoč primorskim gasilcem. Nesebično je ob prvem odhodu na Kras na pomoč priskočilo 6 poklicnih in 50 prostovoljnih gasilcev s 13 gasilskimi vozili.

Konec julija se je zaključil Otroški svet 2022 pod taktirko Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, z njim pa štirje zabavni tedni šivanja, slikanja, pitja mrzle limonade in družabnih iger.

Izjemen koncert Vlada Kreslina z Malimi bogovi in Beltinško bando na Festivalu novomeško poletje. ŠK Košenice 21. 8. 2022.

Praznik situl je na Marof privabil radovedne, ki jih zanima arheologija našega mesta, ob tej priložnosti pa jih je nagovoril podžupan Peter Kostrevc. Arheološko dediščino so obiskovalci spoznavali skozi kulinariko, delavnice in dovršene zgodovinske predstave.

Vrata v višave nad mestno jedro je odprla razgledna ploščad stolne cerkve Sv. Nikolaja na Kapitlju, pogledi z nje pa prikazujejo naše čudovito mesto v novih dimenzijah.

Senca pod drevesi je postala najboljše poletno prizorišče, otroci pa so se pod krošnjami preizkusili v cirkuških veščinah v okviru programa Rudi Potepuški.

Tudi tokrat v ospredju županovega dobredelnega teniškega turnirja niso bili rezultati, temveč druženje in rekreacija ob igranju tenisa za plemenit namen. 8135 evrov smo zbrali za nakup bivalnega kontejnerja za Jožeta Klančarja s Kuzarjevega Kala, ki mu je v požaru pogorela hiša.

Župan Gregor Macedoni je ob slovenskem dnevu krvodajalstva sprejel izjemne krvodajalce, ki so poskrbeli, da v Novem mestu še nikoli ni zmanjkalo zalog krvi.

Najboljši učenci, učenke, športnice in športniki, ki so v lanskem šolskem letu izkazali izjemne uspehe, so prejeli Županove petice. Šolarji in šolarke, čestitke za vašo vztrajnost, radovednost in uspešnost!

Prvi vikend v septembru je Župančičevo sprehajališče gostilo Popravljalnico koles, na kateri je Kolesarsko društvo Zverinice v sklopu letošnjega Evropskega tedna mobilnosti mladim obiskovalcem zagotovilo brezplačno popravilo koles.

> Urban Kramar, Mestna občina Novo mesto

ŠTEVILNI PROJEKTI ZA SKLADEN RAZVOJ CELOTNE OBČINE

Na naslednjih straneh vam ponujamo vpogled v obsežen seznam projektov, ki so bili izvedeni v preteklih štirih letih, nekateri med njimi pa so prav zdaj v zaključni fazi in bodo končani v kratkem. Sredstva za številne investicije smo pridobili na evropski in državni ravni, razporeditev projektov po celotni občini pa dokazuje naša prizadevanja za skladen razvoj celotne občine.

PROJEKT	VREDNOST V €	LETO ZAČETKA	LETO DOKONČANJA
BIRČNA VAS			
Avtobusno postajališče v Birčni vasi	195.000,00	2020	2020
Rekonstrukcija ceste skozi naselje Birčna vas	1.600.000,00	2022	2022
Preplastitev ceste Rakovnik pri Birčni vasi	19.600,00	2019	2019
Preplastitev ceste Stranska vas	20.200,00	2019	2019
Izgradnja kanalizacije v Lakovnicah	950.000,00	2022	2023
Preplastitev ceste Veliki Podljuben - Hrib	19.400,00	2021	2021
Preplastitev ceste Veliki Podljuben - Vas	28.600,00	2021	2021
Preplastitev ceste Jama	38.200,00	2021	2021
Preplastitev ceste Ruperč Vrh	16.000,00	2021	2021
Ureditev javnih površin za druženje in povezavo krajanov v Birčni vasi in ureditev javne razsvetljave	30.600,00	2018	2018
Dodatna dela za ureditev javnih površin in druženje in povezavo krajanov	5.300,00	2018	2018
Ureditev in odvodnjavanje na delu makadamske ceste v Birčni vasi	2.500,00	2020	2020
Izvedba cestne razsvetljave na lokalni cesti skozi naselje Jama	34.500,00	2020	2020
BRŠLJIN			
Rekonstrukcija Ceste Brigad	500.000,00	2022	2022
Ureditev križišča Cesta brigad z Andrijaničevo ulico	215.000,00	2019	2021
Komunalno urejanje obrtno industrijske cone Livada - 2. faza	330.000,00	2021	2022
Preplastitev ceste Kočevarjeva ulica	23.300,00	2020	2020
Preplastitev ceste Bršljin	11.700,00	2021	2021
Preplastitev ceste Žlebej	7.600,00	2021	2021
Dograditev javne razsvetljave v Cegelnici	38.500,00	2020	2020
Javna razsvetljava Bršljin od hišne št. 36 do glavne ceste	15.500,00	2021	2021
Javna razsvetljava Žlebej	24.500,00	2021	2021
BRUSNICE			
Nadgradnja regijskega odlagališča (objekt MBO)	7.800.000,00	2021	2022
Preplastitev ceste Brusnice	27.600,00	2019	2019
Preplastitev ceste Grbe	5.400,00	2020	2020
Preplastitev ceste Ratež - Sela pri Ratežu	54.400,00	2021	2021
Preplastitev ceste Sela pri Rateži - Šeruga	25.500,00	2021	2021
Preplastitev ceste Dolenji Suhadol	16.400,00	2022	2022
Preplastitev ceste Gorenji Suhadol	27.100,00	2022	2022
Izdelava stavbnega pohištva na kulturnem objektu Gomile 10	9.900,00	2018	2018
Dograditev javne razsvetljave Grbe	10.700,00	2020	2020
Ureditev in dograditev javne razsvetljave Kavce	15.900,00	2020	2020
Izgradnja javne razsvetljave Ratež - Sela pri Ratežu	10.700,00	2021	2021
BUČNA VAS			
Prostorska ureditev romskega naselja Brezje Žabjak	2.840.000,00	2017	2020
Ureditev hodnika skozi naselje Muhaber	314.000,00	2019	2019
Preplastitev ceste Turkova ulica	22.500,00	2019	2019
Obnova vodovoda na Turkovi ulici	70.000,00	2022	2022
Preplastitev ceste Gorenje Kamenje	23.180,00	2020	2020
Preplastitev ceste Daljni vrh	4.000,00	2020	2020
Preplastitev ceste Gorenje Kamenje - podporni zid	30.800,00	2021	2021
Preplastitev ceste Turkova ulica - hrib	25.180,00	2021	2021
Preplastitev ceste Gorenje Kamenje	30.000,00	2018	2018
Vzdrževanje makadamskih cestišč v KS Bučna vas	7.260,00	2018	2018
Obnova vodovoda na Markljevi ulici	150.000,00	2021	2021
Izdelava projektne dokumentacije električnih inštalacij in električne opreme	4.390,00	2018	2018
Širitev cestišča, prestavitve pločnika in infrastrukture na Dolenjih Kamencah 30	14.000,00	2019	2019
Javna razsvetljava po KS - Gorenje Kamenje	40.000,00	2020	2020
Javna razsvetljava po KS - Gorenje Kamenje, Dolenje Kamenje	50.000,00	2021	2021
KARTELJEVO			
Rekonstrukcija ceste Knežija-Brezje	130.000,00	2021	2021
Vodovod, kanalizacija in CN Karteljevo - dokumentacija	78.900,00	2022	2022

PROJEKT	VREDNOST V €	LETO ZAČETKA	LETO DOKONČANJA
CENTER			
Tematska pot Gradišče Marof in Kettejev drevored	470.000,00	2018	2019
Glavni trg 2 - ureditev stanovanj	1.700.000,00	2021	2022
Mladinski klub	374.000,00	2019	2020
Ureditev mestnega jedra - Rozmanova ulica	2.300.000,00	2020	2022
Nova ureditev Kandjijskega mostu	460.000,00	2019	2019
Preplastitev ceste Šolska ulica	3.500,00	2019	2019
Ureditev zelenice med Jerebovo ulico in Ulico talcev	2.300,00	2018	2018
Postavitev pitnikov v mestnem jedru Novega mesta	4.000,00	2018	2018
Infrastruktura za staycation v Parku Evropke unije	6.000,00	2018	2018
Skriti park, faza 2 - ureditev parcele na Rozmanovi 10 - postavitev lesenega podesta ob objektu	4.000,00	2018	2018
Sanacija dostopa do Šanc	7.000,00	2019	2019
Postavitev dodatne ograje ob lesenem mostu v Ragov log	900,00	2020	2020
Postavitev lesenega počivalnika v Parku EU	1.750,00	2020	2020
Ureditev javne razsvetljave v starem mestnem jedru - historična ulica Breg in njena okolica	20.000,00	2021	2021
Rekonstrukcija črpalnišča Žaga	550.000,00	2021	2022
DOLŽ			
Preplastitev ceste Mali Orehek - Zajčji Vrh pri Stopičah	12.490,00	2019	2019
Preplastitev ceste Šmiklavž	33.000,00	2019	2019
Preplastitev ceste Šmiklavž	4.000,00	2019	2019
Dokončanje rekonstrukcije ceste skozi Dolž	38.000,00	2018	2018
Obnova obstoječih igral, montaža novih in sanacija površin na otroških igriščih	15.000,00	2018	2018
Rekonstrukcija javnih poti na odsekih Lipnica in Komež	30.000,00	2019	2019
Investicijska vzdrževalna dela na poslovilni vežici na Dolžu	5.000,00	2019	2019
Fasada na mrliški vežici na Dolžu	5.000,00	2019	2019
Izvedba fasade na večnamenskem domu na Dolžu	12.000,00	2019	2019
Rekonstrukcija ceste, pločnik in javna razsvetljava na Dolžu	40.000,00	2020	2020
Rekonstrukcija ceste, izgradnja pločnika in javne razsvetljave na Dolžu	150.000,00	2021	2021
DRSKA			
Ureditev Westrove ulice - dokumentacija	17.000,00	2022	2022
Rekonstrukcija ceste v naselja Drska	617.000,00	2018	2019
Topliška cesta - 1. faza	190.000,00	2020	2021
Stadion Portoval - tribuna - pridobitev gradbenega dovoljenja	39.400,00	2022	2022
Stadion Portoval - reflektorji	420.000,00	2020	2020
Ureditev parkirišča ob Kandjijski cesti	220.000,00	2019	2019
Parkovna ureditev in otroško igrišče v Portovalu	20.600,00	2021	2021
Preplastitev ceste Drska	8.000,00	2019	2019
Ureditev javne razsvetljave na ulici Drska	10.000,00	2018	2018
Pridobitev večnamenskega prostora za druženje in rekreacijo krajanov v KS Drska	14.300,00	2018	2018
Ureditev starega kopališča v Irči vasi in nadaljevanje urejanja pešpoti ob Krki od Broda proti Srebrničam	8.300,00	2018	2018
Postavitev informativne table za zgodovinsko-rekreativno pot Novo mesto v žici pri bunkerju na Drski	2.000,00	2018	2018
Obnova zunanjih stopnic pred blokoma Ulica Slavka Gruma 78 in 80	845,00	2018	2018
Srebrniče - ureditev obrežja Krke	20.000,00	2019	2019
Ureditev medgeneracijskega javnega prostora na Cesarjevi ulici	55.000,00	2020	2020
Postavitev večje kovinske table (Stalna razstava projekta Okupacijske meje v bunkerju na Drski)	300,00	2022	2022
Namestitve turističnih tabel (Projekti SKULPTE)	3.000,00	2022	2022
Ureditev regionalne ceste v naselju Srebrniče	1.360.000,00	2022	2022
Topliška cesta - 2. faza	1.200.000,00	2022	2022
GABRJE			
Prizidek Kulturnega doma Gabrje	180.000,00	2020	2021
Ureditev avtobusnega postajališča	162.000,00	2019	2019
Preplastitev ceste Gomile	22.400,00	2019	2019
Preplastitev ceste Gabrska gora	26.800,00	2020	2020
Preplastitev ceste Gabrska gora	42.000,00	2021	2021
KD Gabrje - sanacija sten, izoliranje stropov, sten ter slikopleskarska dela	10.000,00	2019	2019
Adaptacija kuhinje v KD Gabrje	10.000,00	2019	2019
Izvedba ekoloških otokov	10.200,00	2019	2019
KD Gabrje - zamenjava načina ogrevanja in posodobitev regulacije (vgradnja konvektorskega ogrevanja)	8.500,00	2019	2019
Preureditev stare mlekarne v muzej gasilstva v Gabrju	8.000,00	2019	2019
Nakup stolov v Kulturnem domu Gabrje	4.390,00	2020	2020
Adaptacija elektroinštalacij in razsvetljave Kulturnega doma Gabrje in igrišča ob Kulturnem domu Gabrje	6.710,00	2020	2020
Izdelava idejne zasnove, načrti, predlog ureditve opreme in 3D- prezentacija načrta preureditve stare šole v Gabrju	5.800,00	2020	2020
Izdelava projektne dokumentacije za ureditev večnamenske ploščadi - trga v centru Gabrja v neposredni bližini avtobusnega postajališča	8.100,00	2020	2020
Sanacija poljske poti med parkiriščem pri cerkvi in Jugorjem, navezava poti proti Dedcem - pešpot in kolesarska pot Gorjanci	9.570,00	2021	2021
Izvedba preureditve elektro omarice v KD Gabrje	1.500,00	2021	2021
Izvedba hidrološke študije za potrebe pridobivanja dokumentacije preureditve stare šole v Gabrju	3.550,00	2021	2021
GOTNA VAS			
Gotna vas - izgradnja GJI	195.000,00	2021	2021
Dokončanje brunarice na Jedinščici - notranja gradbena dela	22.000,00	2018	2018
Dokončanje prostorov KS na Jedinščici - notranja zaključna dela	27.000,00	2019	2019
Ureditev dostopa do cerkve Sv. Lenarta	30.670,00	2022	2022

MLADINSKI CENTER OTON ALI POLETJE = POLETJE²

»... IN NATO UGOTOVIŠ, DA JE AVANTURA NAJBOLJŠI NAČIN UČENJA...«

Mladinski center Oton na Župančičevem sprehajališču ob Športno-rekreacijskem parku Loka deluje že četrto leto in je bil to poletje prizorišče pestrega dogajanja, ki je popestrilo počitnice naši mladini, prav tako pa smo v sklopu evropskega programa Erasmus + gostili našo prvo mladinsko izmenjavo.

Zavod Novo mesto

V MC Oton smo povabili otroke od 6. do 13. leta starosti ter ob začetku in koncu šolskih počitnic pripravili vrsto zabavnih počitniških aktivnosti – od supanja po reki Krki, obiska Dolenjskega muzeja in restavratorske delavnice, rolanja, kopanja v Dolenjskih Toplicah, pa do kegljanja, jahanja konjev in obiska ZOO parka Aladin. V juliju smo imeli v baru Plaža sobotne delavnice za otroke, na katerih smo izdelovali svečnike s servietno tehniko, slikali na kamne in iz kolaža izdelovali 3D-slike.

Poletje smo preživel tudi z glasbo. Na odru pred MC Oton so nastopili letošnji zmagovalci Eme LPS (Last Pizza Slice) in mladi band Ember iz Šentjerneja, nepozaben rap večer pa so nam s

svojimi besedili in eksplozivno energijo naredili vsestranski ljubljanski umetnik Mark Jacob Cavazza aka Vazz, stara mačka novomeške rap scene Mirko & Sajkoslav, Miha Turk aka Majkun, mlad novomeški rimoklepač, Remski, raper iz Doboja, ki zadnjih 5 let svojega življenja živi v Novem mestu, ter Matic Pavlin aka TICO, ki je začel svojo hip hop pot lani poleti.

Od 22. do 24. avgusta smo organizirali Glasbilnico. Ta nenavadna delavnica je vključevala tudi igranje na nevsakdanje inštrumente, s katerimi so se seznanili mladi in se naučili osnov igranja. Pihali smo na različne vrste klarinetov, igrali na didgeridoo in na tolkala (djemba).

MLADI, V PRIHAJAJOČI JESENI VAS MC OTON VABI!

V prihajajoči jeseni bo MC Oton obiskoval srednje in osnovne šole, kjer bomo predstavljali naše programe in izvajali delavnice na različne teme (preventiva, aktivno državljanstvo, nenasilna komunikacija ...). Izvajali bomo tudi delavnice socialnega podjetništva (SIA weekend), s pomočjo katerih bomo mlade opolnomočili z znanjem, kako so lahko podjetni in obenem rešujejo družbene probleme.

Septembra nas čaka še tabor na OFF, kjer bomo brez telefona v naravi preživel 3 dni. V jesenskih in zimskih mesecih bomo postavili nekaj razstav, ki so vezane na mlade v MO Novo mesto. Srečevali nas boste tudi ob šolah in uličnem delu po različnih lokacijah v Novem mestu.

Če pa nam bosta jesenski čas in vreme naklonjena, bomo izvedli tudi kakšen koncert. Spremljajte nas na FB in IG!

MLADINSKE IZMENJAVE V ZAVODU NOVO MESTO

Mladinske izmenjave predstavljajo učinkovito orodje neformalnega in priložnostnega učenja v mladinskem delu. Mladi ob tem pridobivajo in razvijajo svoje kompetence, postajajo pozorni na družbeno relevantne teme in področja, ob vrstniškem učenju raziskujejo nove kulture in navade, razbijajo predsodke in stereotipe ter krepijo vrednote solidarnosti, demokratičnosti

in prijateljstva. Na mladinsko izmenjavo se lahko prijavijo mladi med 13. in 30. letom starosti. Izmenjave so za udeležence brezplačne in so tako namenjene najširšemu krogu mladih, tudi ranljivim.

V okviru programa Erasmus + mladi v akciji, Ključni ukrep 1, mednarodne mladinske izmenjave, smo v MC Oton izvedli prvo mladinsko izmenjavo z naslovom Healthy body Healthy life. Izmenjava med finko in slovensko skupino je potekala en teden, od 31. 7. do 7. 8. 2022. Izmenjave se je udeležilo 10 finskih mladih z dvema mladinskima vodjema ter prav tako 10 novomeških mladih z dvema mladinskima vodjema. V Novem mestu smo naleteli na veliko povpraševanje po udeležbi, zato smo organizirali natečaj, s katerim smo izbrali 10 najbolj motiviranih udeležencev.

Ker izvajanje tovrstnih projektov zahteva sprejemanje številnih odločitev, je mladinska izmenjava tudi priložnost za učenje demokratičnega sodelovanja in odločanja v družbi. To pa dosežemo le tako, da čim več odločitev v zvezi s projektom sprejmejo sodelujoči mladi sami, pri čemer pa naj možnost (so)odločanja pomeni tudi prevzemanje odgovornosti. Vsak udeleženec dobi na koncu izmenjave potrdilo o udeležbi, ki se imenuje Youthpass. Youthpass

postaja v Evropi vse bolj prepoznan način, s katerim delodajalcu izkazuje svoje kompetence, ki smo jih pridobili med izmenjavo.

Začetno spoznavanje je potekalo s poudarkom na povezovanju, izražanju pričakovanj, predlogov in strahov s strani udeležencev, oblikovanju delovnih skupin ter refleksiji ob koncu dneva. Teden druženja mladih je potekal zelo povezovalno in aktivno. Jutra smo začeli z lahkim prebujanjem in pilatesom ter nadaljevali z igrami za grajenje skupnosti, komunikacijskimi aktivnostmi, delavnicami na različne teme od spoznavanja orodja za beleženje kompetenc mladih (Youthpass), samopodobe, obvladovanja stresa, nenasilne komunikacije, kar nekaj časa pa smo namenili izdelovanju priložnosti na temo zdrave prehrane, gibanja in duševnega zdravja. Vse aktivnosti so potekale z velikim poudarkom na komunikaciji in medkulturnem učenju.

Nikakor pa nismo pozabili, da se je v življenju ob vsem, kar počnemo, treba tudi zabavati. Izvedli smo kuharsko delavnico z Anito Ferlin in Juretom Galičičem iz Masterchefa, imeli šov talentov in večerni kviz, naredili pa smo tudi medkulturni večer s preobratom, ko so Finci predstavili Slovenijo, Slovenci

pa Finko. Izmenjava je vključevala tudi veliko gibanja, saj smo odšli v Pustolovski park Otočec, imeli tečaj golfa na golf igrišču na Otočcu pri gradu Struga, razdeljeni v tri skupine pa smo bili izmenjujoče aktivni na supih na reki Krki, ježi konj v Češči vasi in veslanju po reki Temenici. Zadnji dan izmenjave se je začel z delavnico z naslovom Misija nemogoče, na kateri so morali mladi promovirati končni izdelek izmenjave na temo gibanja, prehrane in duševnega zdravja. Popoldne so pisali pisma samemu sebi, ki jih bodo prejeli čez eno leto, zvečer pa smo imeli poslovilno zabavo.

Sama izkušnja izmenjave, sploh prve, je za vse udeležence nekaj posebnega. Po navadi mlade spremlja malce negotovosti, saj je to za marsikoga prvi odhod od doma. Prav tako grede iz svoje cone udobja, saj so v novem okolju in obkroženi z mladimi, ki jih ne poznajo. A ko pride čas odhoda, se tu in tam zarosi tudi kakšno oko, saj vidijo, kako lepe trenutke so preživel na izmenjavi. Se pa vsi veselimo, ko bo partnerski mladinski center v Piispali organiziral mednarodno mladinsko izmenjavo, ki se je zagotovo udeležimo.

Obiščite nas v Mladinskem centru Oton, tu ste vedno dobrodošli!

Zavod Novo mesto

ZNANJE DOMAČIH DRUŠTEV V ŠOLE

Regijski NVO center – stičišče nevladnih organizacij JV Slovenije je letos izdalo drugi nevladniški katalog vsebin za osnovne šole Delavnice navdiha 2022/23. Enajstim lanskim delavnicam so dodali še 17 novih, ki bodo po njihovih pričakovanjih dopolnile in nadgradile pouk z znanjem in veščinami lokalnih društev in zasebnih zavodov.

»Lokalna društva niso zgolj tista, ki v domačem okolju skrbijo za kulturno in športno dogajanje ali združujejo ljudi s podobnimi interesi, ampak so »žive knjižnice«, ki bodo učence popeljale na nepozaben orientacijski ali zgodovinski pohod, jim neposredno odgovarjale na vsa njihova vprašanja in jih s svojimi anekdotami s terena zagotovo navdušile,« je izid drugega kataloga pospremila vodja stičišča Maja Žunič Fabjančič.

Prvič so takšen katalog izdali lani in je, sodeč po odzivih tako vključenih društev kot šol, bil dobro sprejet. Katalog tako med drugim zajema delavnico *Robotki in zabavno programiranje* društva Čarunalnik, *Filmski dan z režiserjem Borisom Petkovičem*, vodene ogleda gozdnih učnih poti *Jaz pa pojdem ...* Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva Novo mesto, *Kaj čutim in kako se gibam?* Zavoda Igrivi svet, *Srečni otroci za srečne tačke* Društva za zaščito živali Novo mesto, delavnice s presečišča znanosti, umetnosti in tehnologije *Platforme konS* Zavoda LokalPatriot, *sprehod po zgodovini spregledanih žensk* kolektiva Pozabljena polovica Novega mesta, *Delavnice navdiha na kolesih* Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, *Planinski izziv PD Krka* Novo mesto, preventivno delavnico *Vzgoja za NEodvisnost* Društva Srečanje, *Živo knjižnico* Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Društvo oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine nudi delavnico *Babi, naj ti POKAŽEM Zdravljico*, ročna dela lahko učencem približa Društvo upokojencev Novo mesto z delavnico *Mami, ti spletem košaro?*, strokovnjakinje Društva življenje brez nasilja so pripravile delavnico *Kako izberem poMOČ*, Karate klub Novo mesto *Z borilnimi veščinami do veščin spoštovanja in odgovornosti*, tukajšnja enota Slovenskega društva Hospic nudi strokovno podporo ob izgubi ljubljene osebe, OZRK Novo mesto želi vrednote solidarnosti in prostovoljstva približati mladim z delavnico *Vzgoja za humanost*, Pihalni orkester Krka šolam nudi glasbeno pravljico *Peter in volk*, zgodovino osamosvajanja države pa lahko učencem z delavnico *Moja Slovenija, moja zgodovina* približajo člani OZSČ Novo mesto in OZVVS Dolenjska.

POVEZOVANJE GENERACIJ IN SEKTORJEV

»Zajeli smo res pester nabor, od športa do kulture, zaščite živali, človekovih pravic ... Izpostavila bi še denimo delavnice samopomoči in svetovanja, s katerimi smo naslovili težave nasilja in osebnih stisk otrok kot posledic dolgotrajnega zaprtja v minulih dveh letih. Izvajajo jih izkušeni strokovnjaki, ki lahko o tem podučijo tudi starše na Šoli za starše ali učiteljske zbornice,« je še povedala.

Vsem 17 novim organizacijam v katalogu so letos poleg stičišča pri oblikovanju delavnic za osnovnošolce strokovno pomoč nudili še podjetnik Aleksej Metelko ter učiteljici

Damjana Tramte z OŠ Drska in Manca Pezelj Berger z OŠ Center.

»Avdicije, na katerih smo oblikovali katalog, so bile zastavljene na pravi način in so dosegle svoj namen – to je kratko in jedrnatost osmisli ponudbo tukajšnjih društev,« je povedal Metelko, ki med drugim svetuje novim startupom v okviru RC Novo mesto. Z njim se strinja tudi Damjana Tramte: »Sama ideja stičišča o povezovanju lokalnih društev s pedagoškimi ustanovami se mi zdi zelo zanimiva in pomembna za ohranjanje dediščine, razvijanje ustvarjalnosti ter povezovanja znanja in izkušenj različnih generacij. Hkrati je to tudi možnost različnih organizacij, da konkretno predstavijo svoje poslanstvo in njihova priložnost, da pozitivno vplivajo še na mlajšo generacijo.«

»Šolam smo katalog poslali še pred zaključkom prejšnjega šolskega leta in vnovič avgusta, na voljo je tudi na naši in občinski spletni strani. Nevladni sektor je znan po prilagodljivosti, zato pozivamo učitelje, da kadar koli kontaktirajo ponudnike delavnic in prispevajo k povezani skupnosti navdiha,« so zaključili v Regijskem NVO centru ter vsem učencem in učenkam zaželeli uspešno šolsko leto.

V ŠOLSKIH KLOPEH TUDI OTROCI IZ UKRAJINE

»Najbolj me je strah, da ne bom ničesar razumel. In kako bom povedal tisto, kar znam, če me nihče ne razume,« je tik pred začetkom šolskega leta in vstopom v 9. razred OŠ Center razmišljal Denis, ki se je zaradi vojne v rodnem Nikolajevem v Ukrajini v naše mesto preselil sredi poletja. In ni edini. V Društvu za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, kjer pomagajo okoli 135 beguncem, je več kot 35 šoloobveznih otrok.

Na DRPD so bili veseli odziva dobrih ljudi, ki so podarili rabljena kolesa za otroke iz Ukrajine. Na sliki (z leve proti desni): Sofija, Platon, Akim, Denis, Maks in Miron, novi učenci OŠ Center. M. M.

Prve begunske družine so na Dolenjsko prispeli že spomladi, tako da je nekaj otrok že ob koncu lanskega šolskega leta sedlo v klopi tukajšnjih šol, zaradi novih prihodov v poletnem času se je število povečalo. »Poletni je država iz Logatca v Cubus na Cikavi naselila več družin, nemudoma smo jih vključili v naše programe. Slovenščino so se med počitnicami učili tako odrasli kot otroci, nudimo jim vso podporo,« pravi Anzhela Vysotska iz DRPD in se ob tem zahvali podpori sorodnih humanitarnih organizacij in dobrih ljudi. Tudi županu Gregorju Macedoniju, ki jim je s sklepom v začetku poletja omogočil brezplačno uporabo mestnih avtobusov.

Na ta način bodo tudi otroci lažje prispeli do šol, kjer pravijo, da so nanje pripravljeni. Po besedah ravnateljice OŠ Center Marte Pavlin bo njihovo šolo letos obiskovalo 14 učencev iz Ukrajine: »Že lani jih je bilo nekaj in večjih težav ni bilo, saj smo v novomeških šolah vajeni delati s tujejezičnimi otroki.«

Po njenih opažanjih starejši učenci že odlično govorijo angleško in je komunikacija tako z učitelji kot z vrstniki lažje in hitreje stekla. »Pri mlajših je to seveda težje, pomagamo si tudi s prevajalko iz DRPD, v razredu so se učiteljice znašle z Googlovim prevajalnikom, seveda prilagodimo tudi samo učno snov. Bi pa poudarila, da imajo ti otroci zelo velik interes za izobraževanje in da tudi mlajši hitro najdejo prijatelje med vrstniki, saj se znajo sporazumevati na nek »otroški«, naraven način,« dodaja svetovalna delavka Nina Kovač.

Prav to, kako jih bodo sprejeli ostali otroci, je poleg (ne)znanja slovenščine ena glavnih skrbi bratov, 7-letnega Akima in 11-letnega Platona, ki sta 1. septembra prestopila prag 2. in 6. razreda OŠ Center. Oba športnika, prvi je v rodnem Harkovu treniral borilne veščine, drugi tenis, bi se rada v Novem mestu vključila v kakšen športni klub. Nad košarko in kolesarjenjem je navdušen tudi 14-letni Miron, zdaj učenec

8. razreda, ki je v Novo mesto prispel iz Kramatorska. »Novo mesto je stokrat lepše od Logatca!« izstrelil odgovor na vprašanje, kako se tu počuti, in doda, da je navdušen nad mestnim jedrom, kolesarskim pump trackom na Loki in reko Krko.

Tudi on bi bil rad v prihodnosti poklicni športnik, kot Akim in Platon, medtem ko se 14-letni Denis, ki v prostem času rad ustvarja elektronsko glasbo, bolj nagiba k podjetniškim vodam in razmišlja, da bi nekoč uspel z lastnim startupom. Športnica je tudi Sofija, ki ne skriva navdušenja, ko jih povemo, da v našem mestu deluje tudi ženski košarkarski klub. S slovensko šolo se je 13-letnica za kratek čas že srečala v Logatcu, sedaj pa prestopila prag 7. razreda OŠ Center. »Slovenski jezik že zelo dobro razumem, težje pa se sama izražam v njem,« še pove bodoča veterinarica, ki rada poje, igra kitaro in slika. Mlajši, 10-letni Maks, po novem petošolec OŠ Center, obožuje kolesarjenje in bi bil nekoč rad »kuhar, maser ali avtomehanič«.

Sanje, enake otrokom te starosti, le da je njihove očrnila vojna. »Skrbi me, kako je z mojimi prijatelji, ki so še v Ukrajini. Pa z ostalimi sorodniki,« tiše doda, čemur pritrudi Marion, ki najbolj pogreša očeta in starejšega brata. »Da se kljub temu trpljenju počutijo dobro, je seveda ključno, kako jih sprejme novo okolje. Na DRPD smo zanje poteti zbirali rabljena kolesa in veliko ljudi je pomagalo, prav tako pri šolskih potrebščinah. Do joka me je spravila tudi gesta deklice, ki je prišla do nas s prošnjo, da ji v ukrajiniščino prevedemo njen napis, dobrodošlico, ki bo novo sošolko, begunko, pričakala na tabli v razredu. In ta pozdrav je zaključila z besedami 'Radi te imamo,« je še povedala Anzhela Vysotska.

GREMO V ŠOLO

Zabava, dolgčas, igra, vročinski valovi, počitek, pustolovščine in še bi lahko naštevali. Čas poletnih počitnic je mešanica doživetij in občutkov. Nekateri otroci so komaj čakali, da se poletne počitnice končajo, drugi so si želeli, da bi trajale dlje časa. Vsi otroci pa imajo nekaj skupnega. Ko se poletje bliža h koncu, bodo sedli v šolske klopi. Mnogi prvič. Obdobje vrnitve v šolo nekaterim predstavlja razlog za veselje, za mnoge otroke pa je stresno. Podobno velja za njihove starše. Določeni odzivi otrok so pričakovani in običajni, dobro pa je, da starši poznajo razliko med običajnimi občutki zaskrbljenosti ob vrnitvi v šolo in tesnobo, ki zahteva, da ji namenijo več pozornosti.

arhiv NIJZ, OE Novo mesto

TESNOBA

Stisko ob ločitvi od staršev ob vrnitvi oziroma prvem vstopu v šolo doživljajo mnogi otroci. Kljub temu pa spremljajoči izbruhi jeze, težave s spanjem ali zavračanje aktivnosti brez staršev morda nakazujejo na težave, ki zahtevajo strokovno obravnavo. Podobno velja za sramežljivost ali zaskrbljenost glede urnikov, domačih nalog in prijateljev. Otrok je lahko zaskrbljen zaradi nove šole, novega razreda, novih učiteljev, novih sošolcev. Morda ga skrbijo določena pravila. Strah lahko izvira iz pretekle izkušnje medvrstniškega nasilja. Morda ga skrbi, kako bo pridobil prijatelje. Sprašuje se, ali bo uspešen. Pred njim so veliki izzivi. Če zaskrbljenost traja krajši čas v obdobju povratka ali vstopa v šolo, je to povsem normalno. Dalj časa trajajoča zaskrbljenost, tesnoba ali odpor do obiskovanja pouka pa staršem sporočajo, da nekaj ni v redu.

Obstaja več enostavnih načinov, kako prepoznati, ali je otrokova tesnoba oziroma anksioznost razlog za skrb. Če simptomi tesnobe vztrajajo več kot dva tedna po vstopu v šolo in se zdijo čezmerni, je potreben posvet s strokovnjakom.

Otroci pogosto ne znajo ubesediti svojih občutkov, ko so tesnobni. Tedaj so starši lahko pozorni na naslednje simptome:

- izogibanje aktivnostim v šoli ali izven nje,
- oklepanje staršev,
- nemirnost,

- bolečine v trebuhu,
- pogosti glavoboli,
- težave s spanjem,
- spremembe pri prehranjevanju,
- izražanje negativnih misli ali skrbi,
- hitra jeza ali razburjenje,
- nepojasnen jok ali
- težave s koncentracijo.

Več o anksioznosti si lahko preberete na spletni strani programa MIRA, Nacionalnega programa za duševno zdravje.

KAJ LAHKO STORIJO STARŠI?

Tesnoba ob povratku v šolske klopi je nekaj, na kar morajo biti starši pozorni. Ključno je, da starši otroku, ko doživlja stres in občutke tesnobe, prisluhnejo. Pri tem naj ne zmanjšujejo pomena njegovih čustev. Otroku naj nudijo prostor in čas, da izrazi svoje občutke, brez obsojanja. Včasih otroku zadošča že, da ve, da nekdo razume, kaj doživlja. Včasih potrebuje več pomoči. Če otrok pomoči ne prejme pravočasno, se lahko posledice kažejo v slabšem šolskem uspehu, težavah pri vzpostavljanju prijateljstev in drugih elementih otrokovega življenja, tudi izven šole.

Če starši pravočasno prepoznajo znake stresa ali tesnobe, lahko otroku prehod v šolo olajšajo tako, da skupaj z njim načrtujejo in se vnaprej pripravijo na prve šolske dni. Otroci pogosto čutijo tesnobo, ko so v negotovi situaciji. To je povsem običajno.

Eden izmed načinov, kako se otroku olajša vrnitev v šolsko okolje oziroma prvi prihod v šolo, je »testna vožnja«. Starši se lahko skupaj z otrokom odpeljejo v šolo, da si v miru ogleda šolsko okolje. Če bo otrok sam odhajal v šolo z javnim prevozom, lahko nekaj dni pred začetkom pouka sam opravi pot do šole in nazaj. Otrok naj dobro spozna pot do šole. Starši se lahko povežejo tudi s šolsko svetovalno službo in se dogovorijo, da otroku razkažejo šolo in bodočo učilnico. Otroku je lahko v pomoč, če skupaj s starši še pred začetkom novega šolskega leta pripravijo šolski kotiček, kjer se bo lahko učil in opravljal domače naloge. Starši lahko otroku pomagajo tudi tako, da ga spodbujajo, da svojo pozornost usmeri v to, česar se ob pričetku novega šolskega leta lahko veseli. V šoli se bo otrok lahko veliko naučil, sklenil nova prijateljstva in pridobil nove pozitivne izkušnje.

Koristno je, če so starši ob prvih dneh pouka do otroka posebej pozorni. Morda lahko otroku v šolskem nahrbtniku pustijo kakšno spodbudno sporočilo. Mogoče lahko pripravijo manjše praznovanje ob prvem šolskem dnevu, da bo dan ostal v lepem spominu.

Če otrok čuti tesnobo večer pred poukom, mu starši lahko pomagajo pri pripravi šolskega nahrbtnika. Vnaprej naj si izbere oblačila za naslednji dan. Predhodna priprava pomaga, da se na dan pouka izognemo hitenju, ki bi utegnile okrepiti otrokove občutke tesnobe in stresa. Bolj ko so otroku stvari

poznane in jih ima pod nadzorom, lažje se bo sprostil in se čutil samozavestnega.

Ko se otrok spopriema z anksioznostjo, je v pomoč, če posebno pozornost namenimo njegovim zdravim življenjskim navadam: zdrava prehrana, kakovosten spanec in zadostna telesna vadba. Vse to prispeva k boljšemu počutju in k boljšemu duševnemu zdravju otroka. Vse to pa se navsezadnje odraža tudi pri otrokovi osredotočenosti pri pouku in njegovemu počutju v šoli.

Starši naj bodo pozorni tudi na svoja občutja. Če ob otrokovem vstopu v šolo oziroma povratku v šolske klopi sami občutijo tesnobo ali stres, naj imajo svoje občutke pod nadzorom. Bolj ko bodo starši mirni in otroku predstavili šolo kot nekaj pozitivnega, lažji prehod bo omogočen otroku.

KAM PO POMOČ?

Na spletni strani programa MIRA se nahajajo nasveti, kako pomagati bližnjim ob doživljanju tesnobe.

Kaj pa naj storijo starši, ko njihov otrok doživlja tesnobo in so ocenili, da tovrstni prijemi ne zadostujejo? Da otrok morda potrebuje pomoč strokovnjaka? Ko bolečine v trebuhu ali glavoboli oziroma vsi ostali razlogi, ki jih otrok navede, da ne bi šel v šolo, prerastejo v vzorce, govorimo o odklanjanju šole. Če se je otrok znašel v tovrstni stiski, je pomembno, da starši zanj čim prej poiščejo pomoč in podporo. Starši lahko pomoč poiščejo pri svojih bližnjih (družina ali prijatelji), ki jim zaupajo, podpornih skupinah, društvih, svetovalnih ali strokovnih službah.

> Primož Kobe, vodja Novomeškega 1/2 maratona

5. NOVOMEŠKI 1/2 MARATON ŽE TRKA NA VRATA

Le še nekaj dni nas loči od enega največjih športnih dogodkov v Novem mestu in širše, že 5. Novomeškega 1/2 maratona. Tekaška prireditelja, ki bo tokrat na sporedu 1. in 2. oktobra, je v vsega nekaj letih postala največja tekaška prireditev na Dolenjskem. Najverjetneje tudi širše. O vsem tem in še čem smo se pogovarjali z alfo in omego te tekaške prireditve, Primožem Kobetom.

»Čutim, da je ta prireditev potrebna tako za dolenski okoliš kot Slovenijo in to me žene naprej,« pove na začetku najinega pogovora. »Tekalci pridejo od vsepovsod – tako so med prijavljenimi Američani, Irčani, Nemci, Italijani, Poljaki, Francozi ... Odkrivajo Slovenijo in pridejo še na polmaraton, pogosto pa je prav ta prireditev vzrok, da pridejo v Slovenijo.«

Tudi letos štartajo s pretežno enakim programom kot v preteklih letih. V soboto so na sporedu otroški teki, nordijska hoja in canicross, to je tek vodnika in psa, nedelja pa bo namenjena tekaškimi prireditvam – tekom na 6,5 km, na 10 km in osrednjim tekom, polmaratonom v dolžini dobrih 21 kilometrov. »S tem poskušamo pokriti vse starostne kategorije in stopnje telesne pripravljenosti,« pove Kobe. Za vse teke so odprte predprijave, za otroški tek bodo odprte tudi pred samim začetkom.

»V tednu pred Novomeškim 1/2 maratonom pripravljamo Teden rekreacije

gibanja in zdravega načina življenja. Gre za niz treh družabnih dogodkov v Knjižnici Mirana Jarca in v KC Janeza Trdine, katerih namen je ozaveščanje pomena gibanja, saj vemo, da sta rekreacija, gibanje ter zdrav način življenja nujni v našem vsakdanu. «

»V soboto in nedeljo pripravljamo tudi odlično kulinarčno ponudbo. V soboto bo ob 18.30 na Novem trgu nastopil orkester AVE. Tudi tokrat pripravljamo zelo bogat štartni paket. V prejšnjih letih smo imeli majice z dolgimi rokavi, lani anorake, letos pa telovnike – s tem skušamo nagraditi tekače z uporabnim tekaškim darilom, ki ga morda še nimajo,« doda Kobe. Nekaj posebnega bo tudi medalja, na kateri bo verz pesmi Krka Dragotina Ketteja.

Do sedaj je Kobe enkrat tudi tekel na Novomeškem 1/2 maratonu. Takrat je zmagal z rekordom proge. Rad bi tekmoval tudi tokrat, a sta organizacija in tekmovanje težko združljiva. Na tej prireditvi podpirajo evropske atlete,

zagotovo bodo nastopili tudi najboljši slovenski tekači na dolge proge. »Zanimivo je, da je Dolenjska postala prestolnica teka. Med moškimi sva tukaj jaz in Mitja Krevs, med dekletimi pa sta odlični Anja Fink in Klara Lukan.« Prenos prireditve bo tudi letos na Šport TV.

»Želim, da spravimo ljudi v gibanje. V ta namen organiziramo tudi priprave na Novomeški 1/2 maratona. Vsako leto v mesecih pred polmaratonom naredimo nekaj skupnih tekov, na katere povabimo vse, udeležba pa je brezplačna. Pred polmaratonom bosta na sporedu dan slovenskega športa in Evropski teden mobilnosti, odlični priložnosti, da ljudi že malo prej opozorimo na zdrav način življenja. Naj to ne bo le nekajkrat na leto, ampak stalnica v njihovem vsakdanu,« dodaja Primož Kobe, ki resnično živi in diha s tem tekaškim dogodkom, iz leta v leto pomembnejšem tudi za vedno širši krog ljudi. Za dobro vseh.

> Klemen Beličič, Mestna občina Novo mesto

NOVE PRIDOBITVE PRI KONJENIŠKEM ŠPORTNEM CENTRU ČEŠČA VAS

Konjeniški center v Češči vasi je letos dobil novo podobo. V sklopu projekta Podkev za srečo in ob sodelovanju Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Novo mesto, Mestne občine Novo mesto in društva Est=etika so bila v bližnjem parku postavljena nova igrala za otroke in zasnovani dve učni poti, pri čemer je senzorična učna pot prilagojena slepim in slabovidnim, hkrati pa namenjena širši populaciji z namenom ozaveščanja o slepoti in slabovidnosti ter ostrenju človekovih čutov. Za namene terapevtskega jahanja in za sprehajalce je bila urejena še učna pot, ki z informativnimi tablami ob poti uporabnikom omogoča spoznavanje značilnosti konjev, postavljene so tudi nove sanitarije, učilnica na prostem in piknik prostori.

Novo vsebine, z namenom večje vključenosti mladih, slepih in slabovidnih ter drugih oseb s posebnimi potrebami, bodo dodatno obogatile aktivnosti na tem območju, v avgustu in septembru pa so se na novih pridobitvah že odvijali dogodki, namenjeni mladim in osebam s posebnimi potrebami. Tako so partnerji projekta Podkev za srečo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Novo mesto, Teja Martinovič s. p. in Šola jahanja, Tanja Grubačevič Barbo, izvedli tri delavnice: Slepim in slabovidnim v naravi, Kako skrbeti za psa in konja? ter Pozitivni učinki jahanja. Udeleženci so na delavnicah spoznali več o konjih, skrbi za konje, slepi in slabovidni so se preizkusili v jahanju, mladi so s simulacijskimi očali odkrivali svet slepih in slabovidnih, spoznali so vlogo psa vodnika in se preizkusili na senzorni poti. Poleg pridobljenih številnih novih znanj so se udeleženci na delavnicah predvsem zabavali in dodobra razgibali.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Novo mesto

Jaka Šuln

VLADIMIR LAMUT — PRELOMI

RAZSTAVA OB 60-LETNICI UMETNIKOVE SMRTI

V Dolenjskem muzeju bomo 30. septembra 2022 obudili spomin na slikarja in grafika Vladimirja Lamuta s predstavitevijo izbora del iz doslej manj znanega cikla njegovih študijskih potovanj v Pariz in Bruselj. Na ogled bo tudi razstava študentov Katedre za oblikovanje tekstilij in oblačil Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, ki so na povabilo Dolenjskega muzeja v Lamutovih delih našli navdih pri oblikovanju tekstila, spominkov in uporabnih predmetov.

V Dolenjskem muzeju bomo 30. septembra 2022 obudili spomin na slikarja in grafika Vladimirja Lamuta s predstavitevijo izbora del iz doslej manj znanega cikla njegovih študijskih potovanj v Pariz in Bruselj. Na ogled bo tudi razstava študentov Katedre za oblikovanje tekstilij in oblačil Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, ki so na povabilo Dolenjskega muzeja v Lamutovih delih našli navdih pri oblikovanju tekstila, spominkov in uporabnih predmetov.

Ob omembi Lamutovega imena se v zavesti marsikaterega Novomeščana prikaže reka Krka, zamolčko zelena in skrivnostna med bujnim obrežnim rastjem; spomnimo se tudi na številne vedute Novega mesta in upodobitve domače pokrajine v njegovi neposredni bližini. A čeprav je bil Lamutov likovni pogled neločljivo povezan z domačim okoljem, so prelomne spodbude in premiki v njegovem ustvarjanju prišli iz tujine.

Potovanja so bila Lamutov študijski ideal, ki se mu na srečo ni nikoli odrekel, sploh ker je že iz akademije nosil s seboj orientacijo proti zahodni umetnosti in njenemu kulturnemu središču Parizu. V Parizu, kjer je leta 1954 preživel tri mesece, se je znašel prvenstveno v vlogi sprotnega zapisovalca razgibanega pariškega okolja. V Bruslju, kamor je odšel na enoletno grafično specializacijo (1959/60) sta ga najbolj prevzela zvrtničenost obmorskih sipin ter simbolika odhajajočih ladij ob sončnih zahodih. V tem času se pojavijo tudi najpomembnejši preskok v njegovih delih.

Da je bilo Lamutovo potovanje v Pariz referenčno, je razvidno iz obrata k vse večjemu ekspresionizmu ne le osebnega, ampak tudi bolj modernega izraza, ki je zaznamoval zadnja leta njegovega dela. V Bruslju doseže njegova grafika višek svoje izpovedne moči, ko se je realni svet začel spreminjati v fantastičnega, njegova razsežnost pa se je omejila na dvodimenzionalno ploskev ostro zašiljenih črt, v katere so se ujeli glasni vzdihni neuslišane umetnika ter nemi molk žalosti, skrit za klovnovsko masko bolečine. Tudi v Parizu in Bruslju se mu je ves čas vračalo v spomin Novo mesto z Dolenjsko, posebno s Krko in Gorjanci.

Če je bil Lamut v slikarstvu razmeroma zadržan, pa je bil pri delu v grafiki radikalnejši. Morda so se tudi zato še pred 60 leti njegovi črno-beli odtisi, v katerih

se pojavlja repertoar prežečih vej prepletenih v organizem, ljudem zdeli nevshečni, danes, ob časovni distanci in razumevanju njihove vsebine, gledamo nanje kot na trendovske in vzpodbudno inspirativne umetnine. Tako so jih doživeli tudi študentje. Lamutov grafični opus je namreč vsakega izmed njih navdušil drugače. Po motivih v njegovih slikah in grafikah so oblikovali tekstilne vzorce in jih aplicirali na vsakdanje uporabne predmete, kot so vrečka, nahrbtnik, torbica, dekorativna blazina in modni dodatki, a so pri tem ohranili prvotni, Lamutov likovni značaj. Svoja razmišljanja so usmerili tudi k razvoju izvornih spominkov, ki jih bodo obiskovalci razstave lahko kupili v muzejski trgovini.

Razstava bo v Galeriji Dolenjskega muzeja na ogled do 8. februarja 2023.

Alenka Stražičar Lamovšek

NOVO MESTO – OTROKOM PRIJAZNO MESTO

arhiv RC Novo mesto

Izbira destinacije za izlet ali počitnice je pri družinah vedno dobro premišljena poteza. Da bi ugotovili, kaj vse lahko z otroki raziščejo in katere destinacije bi bile zanje primerne, se starši običajno lotijo skrbnega, vendar časovno zelo potratnega raziskovanja po spletnih straneh. Izbrati otrokom prijazno destinacijo in pri tem še prihraniti vsaj malo časa in energije, je včasih res misija nemogoče.

Prav iz tega izziva izhaja projekt WONDER (program Interreg Adrion), v okviru katerega se je Razvojni center Novo mesto skupaj s partnerji osredotočil na razvoj otrokom prijaznih destinacij. Vse skupaj je potekalo v sodelovanju s turističnim in poslovnim sektorjem, lokalnimi oblastmi ter civilno družbo. Da bo Novo mesto še v večji meri prepoznano kot otrokom prijazno mesto, smo na Portovalu postavili novo igrišče, namenjeno najmlajšim, in s tem celovito zaokrožili tako športno kot turistično ponudbo Portovala. Da bi slednjo čim bolj približali turistom, domačim in tujim, je v okviru projekta nastal promocijski film, ki prikazuje, kako lahko družina v Novem mestu preživi nepozabne počitnice. Dodatno smo z namenom oživljanja Glavnega trga v središču Novega mesta pripeljali pravi cirkuški utrip. Žonglerske delavnice so poleg najmlajših pritegnile tudi starše, ki so veselo vrteli monocikel in v zrak metali najrazličnejše pripomočke. Do konca leta nas čakata še dva dogodka v okviru katerih bomo nadgradili ponudbo in še dodatno obogatili vsebine, ki bodo celotnim družinam, še posebej pa otrokom, omogočale aktivno in doživeto preživljanje prostega časa ter mnogo prikupnih spominov na dogodivščine v dolenjski prestolnici.

2022 JE EVROPSKO LETO MLADIH!

V ta namen je Evropska komisija vzpostavila prvo glasovno platformo za mlade, prek katere lahko posamejno svoj glas in izrazijo vizijo o prihodnosti Evropske unije. EUROPE DIRECT

Novo mesto spodbuja vse mlade Evropejke in Evropejce, da se opogumijo in skupaj z nami oblikujejo moderno evropsko družbo.

DELAVNICE CICIBAN IN ROBOTEK

Letos smo izvedli že sedmo ponovitev poletnih otroških delavnic »Ciciban in robotek«, ki se jih je udeležilo rekordnih 219 otrok. V osmih poletnih terminih na lokacijah v Novem mestu, Trebnjem, Črnomlju in Metliki so otroci spoznavali področje robotike in programiranja ter si tlakovali pot k poklicem prihodnosti. Nasmehi na otroških licih so potrdili, da je tovrstno izobraževanje iskano in potrebno. Skupno smo tako v sedmih letih na naših delavnicah gostili že več kot 2300 otrok.

V septembru se pripravljamo tudi na celoletne delavnice robotike, ki jih bomo izvajali na različnih šolah Dolenjske in Bele krajine s pričetkom v oktobru. Več informacij in prijave pa na naši spletni strani.

PODJETNIŠTVO ZA MLADE

Med podjetniške aktivnosti za mlade štejemo podjetniške krožke, Podjetniški izziv Dolenjske, startup vikende in podjetniška tekmovanja. Ekipe učencev in dijakov pod vodstvom šolskih mentorjev iščejo rešitve za izzive, podane s strani podjetij oz. občin, svoje rešitve pa na koncu predstavijo izkušenim članom komisije.

Namen izvajanja podjetniških aktivnosti je razvoj podjetniških kompetenc, spodbujanje razmišljanja izven obstoječih okvirjev in proaktivnost. Ob aktivnostih se pri mladih razvijajo ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost. Šolstvo povezujemo z gospodarskimi in družbenimi organizacijami ter spodbujamo prenos znanja in izkušenj s starejših na mlajše generacije. Tako mladi razmišljajo razvojno in usmerjeno na globalni trg, kar ima velik potencial tudi za regionalni razvoj.

Mladi, vabljeni, da se nam pridružite pri spoznavanju podjetniškega sveta, učitelji in profesorji pa, da se priključite naši mreži šolskih podjetniških mentorjev.

SPODBUJANJE USTVARJALNOSTI MED MLADIMI – POMEMBNO POSŁANSTVO SDDBK

Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine je 8. junija zaključilo že sedmi literarni natečaj poezije in kratke proze. Letošnja tema je bila Objem reke in je od prejšnjih let odstopala po tem, da ni bila posvečena osebnosti, ampak kar reki. Izhodišče natečaja so bili poleg Pavčkovih tudi verzi dolenjskega pesnika in prevajalca Janeza Kolenca, čigar 100-letnico rojstva bomo obeležili 23. oktobra.

Natečaj je bil kot vsako leto namenjen osnovnošolcem, srednješolcem in odraslim. Letos se je odzvalo 76 avtorjev, od tega največ v skupini odraslih. V društvu opažamo, da so starejši ustvarjalci natečaj že vzeli za svojega. Z veseljem ugotavljamo, da se nekateri avtorji in avtorice odzivajo že od leta 2016, ko je bil v počastitev obletnice rojstva Julije Primic razpisan prvi natečaj. Spodbudno je tudi, da se oglašajo iz vseh slovenskih pokrajin in celo iz tujine. Žal pa opažamo tudi, da je manjši odziv pri osnovnošolcih in srednješolcih. Razlogi se verjetno skrivajo v tem, da morajo mentorji oz. mentorice izbirati med številnimi natečaji, namenjenimi šolski populaciji, saj se na vse ne morejo odzvati. Mentorsko delo namreč zahteva še vse kaj več kot samo posredovanje informacij o novem razpisu literarnega natečaja. Mlade je treba pri pisanju spodbujati, jih voditi na ustvarjalni poti, jim svetovati, kako naj bo njihovo besedilo vsebinsko, jezikovno, slogovno in oblikovno bogatejše in izvirnejše.

Mladi ustvarjalci s sodelovanjem na literarnih natečajih pridobivajo dragocene izkušnje, ki jim omogočajo večjo samozavest pri odkrivanju lastne ustvarjalne poti. Dodatno spodbudo pomeni tudi objava njihovega besedila in tudi zato v Slavističnem društvu Dolenjske in Bele krajine zaključimo natečaj z izidom zbornika, v katerem objavimo vsaj eno besedilo vsakega udeleženca literarnega natečaja. Za marsikatero mladega ustvarjalca je to tudi prva objava njegovega besedila v publikaciji, ki ni šolsko glasilo, ampak je namenjena tudi širši javnosti.

Da bi mlade še dodatno pritegnili k sodelovanju, je društvo doslej razpisalo dva plakatna natečaja za osnovnošolce in srednješolce, katerega cilj je povezovanje besedne in likovne govorice. Čeprav je na naslov društva prišlo manj izdelkov, kot smo upali, bomo z natečajem nadaljevali tudi v prihodnje z upanjem, da ga bodo mentorji in mentorice prepoznali kot zanimivega in se odločili za sodelovanje.

Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine je pokrajinsko strokovno društvo, ki svoje delovanje po eni strani usmerja v izobraževanje in povezovanje članov in članic, po drugi strani pa izvaja dejavnosti na jezikovnem, literarnem in kulturnem področju, s katerimi naslavlja širšo javnost. Jezikovnim delavnicam, literarnemu natečaju in predavanjem se je leta 2019 pridružila zbirka Skrta literarna dediščina Dolenjske in Bele krajine. Z njo želimo rešiti pred pozabo avtorje in

avtorice, ki so zaznamovali kulturno zgodovino naše pokrajine, vendar jih mladi bralci ne poznajo, starejši pa so jih nekoliko pozabili. Doslej smo izdali slikanico s pesmimi Vere Albreht, v knjižni obliki še neobjavljene pravljice Ilke Vašte, noveleto Ivana Tavčarja Otok in Struga, tik pred izidom pa sta povesti Živa voda in Izobčenci belokranjskega rojaka Matije Malešiča.

Da društvo lahko uresniči tako obsežen program, s katerim uresničuje svoje poslanstvo, gre največja zahvala Mestni občini Novo mesto in Krki, d. d., Novo mesto, v društvu pa smo hvaležni tudi vsem ostalim, ki podpirajo naše delo.

arhiv društva

	PRIPRAVA ALI ORODJE ZA SEKANJE	OKRASNA RASTLINA REPATI ŠČIR	V VODI NETOPNA ORGANSKA SNOV	AM. ZDRUŽENJE ZA STANDARDIZACIJO	PRIVRŽENEC MARKSIZMA	RUDNINA ROMBIČNI KALCIJEV KARBONAT
NOVO MESTO						
ODVETNIK						NAJETI AVTO Z VOZNIKOM MEHKO POKRIVALO
PRESTOPEK						AM. IGRALEC (DAMON) SIV GOZDNI GLODALEC
PIVSKI VZKLIK				EGIPČANSKI BOG PODZEMLJA METRIČNI POUDAK		RISBA, NAMENJENA ZA BARVANJE PAPEŽEV LETNI DOHODEK
ROŽENA KOŽNA TVORBA NA KONCU PRSTOV NEK. SESALCEV					FIGURA, LIK RANOCELNIK	
MESTO, KJER SE KAJSTIKA			ZGOD. SVETA POSODA TOVARNA POSODE IZ CELJA		PERZJSKI BOG TEME, SMRTI IN ZLA ANTON NANUT PREDAVATELJ NA UNIVERZI	
SESTAVIL: PETER UDIR	OBLAK V DOTIKU S TLEMI	ANTIČNI NAGROBNIK 4. MESEC V LETU			VELIKA RUTA, PLET OBDELOVALNA ENOTA KOVINE	
ZMAGA PRI SAHU			JEDILNIK KONJ MAJHNE RASTI		GORSKI TRAVNIK NEKD. PREPROST RIBIŠKI ČOLN	
EMA PRODNİK		MAJHNA GLIŠTA, OKSIUR MET ŽOGE PREKO NASPROTNİKA				DEL, DELEŽ, PARCELA
ZGORNJI, RAZŠIRJENI DEL SAPNIKA, LARINKS			KAR UTEMELJUJE, PODPIRA KAKO TRDITEV EMIL NOLDE			
ARGENTINSKI NOGOMETAŠ (MESSI)				SRBSKO MEHKO LJUDSKO OBUVALO		
ČLOVEK, KI MU PRIMANJKUJE PIGMENTA, BELIČNIK				KEMIJSKI ELEMENT (Ta)		

ARAGONIT - rudnina rombični kalcijev karbonat; HADRA - velika ruta, plet; PODANČICA - majhna glišta, oksaur; SERAPIS - egipč. bog podzemlja;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov prebivališča lahko pošljete tudi po elektronski pošti na kabinet@novomesto.si. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 21. oktobra 2022, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli priložnostna darila.

Avtor križanke: Peter Udir, foto: Komunalna Novo mesto

Ime in priimek: _____

E-naslov ali naslov: _____

Iskano geslo: _____

5. NOVOMEŠKI 1/2 MARATON

PROGRAM

PETEK 30.9.2022 - Kulturni center Janeza Trdine

16:00 - 20:00 DVIG ŠTARTNIH PAKETOV

SOBOTA 1.10.2022 – Novi trg

14:00 - DVIG ŠTARTNIH PAKETOV v KC Janeza Trdine od 14:00 do 19:00 ure

15:20 - ŠTART POHODA

15:30 - ŠTART NORDIJSKE HOJE

15:40 - TEK MALČKOV S STARŠI 100 m

15:50 - TEK PREDŠOLSKI OTROCI 200 m

16:00 - Šolski tek DEKLICE (1. in 2. razred) – 500 m

16:10 - Šolski tek DEČKI (1. in 2. razred) – 500 m

16:20 - Šolski tek DEKLICE (3. in 4. razred) – 500 m

16:30 - Šolski tek DEČKI (3. in 4. razred) – 500 m

16:40 - Šolski tek DEKLICE (5. in 6. razred) – 1000 m

16:50 - Šolski tek DEČKI (5. in 6. razred) – 1000 m

17:00 - Šolski tek DEKLICE (7., 8. in 9. razred) – 1500 m

17:10 - Šolski tek DEČKI (7., 8. in 9. razred) – 1500 m

17:30 - CANICROSS - TEK S PSI

18:30 - KONCERT ORKESTRA AVE

NEDELJA 2.10.2022 – Novi trg, Seidlova cesta

07:30 - DVIG ŠTARTNIH ŠTEVILK in štartnih paketov v KC Janeza Trdine

10:05 - ŠTART POLMARATONA, 10 km ter 6,5 km

10:20 - CILJ najhitrejših na 6,5 km, prvi krog 10 km in 21 km

10:30 - CILJ najhitrejših na 10 km

11:10 - CILJ najhitrejših na 21 km

13:00 - RAZGLASITEV NAJBOLJŠIH na Novem trgu z žrebanjem nagrad